

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPŠTINE ŠEKOVIĆI

2022 - 2027

PLAN UPRAVLJANJA OTPADOM OPŠTINE ŠEKOVIĆI 2022 – 2027

Nacrt

Decembar, 2022.godine

IZDAVAČ**Opština Šekovići**

Josipa Kovačevića bb,
75 450 Šekovići, RS, BiH
web: <http://sekovici.org/>

**ČLANOVI RADNE GRUPE ZA IZRADU PLANA UPRAVLJANJA OTPADOM
OPŠTINE ŠEKOVIĆI, 2022 - 2027**

Načelnik opštine Šekovići: Miladin Lazić

AUTOR**Opština Šekovići**

Slaviša Sokić, Opština Šekovići
Ljubomir Krnjić, Opština Šekovići

STRUČNA PODRŠKA

JürgHeldstab, Forderverein Švicarska
Džemila Agić, Centar za ekologiju i energiju
Vanja Rizvić, Centar za ekologiju i energiju

OSTALI ČLANOVI RADNE GRUPE:**Općina Doboj Istok**

Damir Avdaković, Općina Doboj Istok
Rasim Sofić, JKP "Čisto"d.o.o. Doboj Istok

Općina Banovići

Adem Mostarlić, Općina Banovići
Mersudin Huskanović, Općina Banovići
Denis Mekić, JP "Vodovod i kanalizacija" d.o.o. Banovići

Općina Kladanj

Denis Čamdžić, Općina Kladanj
Zlatan Imamović, JP "Komunalac" d.d. Kladanj

Opština Osmaci

Ismet Mehanović, Opština Osmaci
Mladen Popović, JKP "Rad-Spreča"

Opština Petrovo

Nevena Petković, Opština Petrovo

SADRŽAJ

1	UVOD	9
2	OSNOVNI PODACI O OPŠTINI I BROJU DOMAĆINSTAVA I PRIVREDNIH SUBJEKATA UKLJUČENIH U ODVOZ OTPADA	13
2.1	Opšte karakteristike područja opštine	13
2.2	Odnos ruralnog i urbanog dijela opštine i broj korisnika	15
2.3	Proizvođači otpada- javne ustanove	19
3	PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM	21
3.1	Osnovni propisi u vezi sa upravljanjem otpadom	21
3.2	Podzakonski akti	22
3.3	Opštinski propisi	23
4	INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA OTPADOM	25
5	OBAVEZE OPŠTINE KOJE PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE	29
6	POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA PODRUČJU OPŠTINE	31
6.1	Vrste i količine otpada na području opštine	31
6.1.1	<i>Vrste otpada koji nastaje na području općine</i>	31
6.1.2	<i>Količine i sastav otpada koji nastaje na području opštine</i>	32
6.1.3	<i>Količine zelenog otpada sa javnih površina koji nastaje na području općine</i>	33
6.1.4	<i>Količine specijalnog otpada</i>	33
6.2	Postojeći kapaciteti za prikupljanje i odvoz otpada	33
6.2.1	<i>Opremljenost za pružanje usluge prikupljanja otpada</i>	33
6.2.2	<i>Program odvoza i deponovanja komunalnog otpada na području opštine</i>	34
6.2.3	<i>Program odvoza krupnog otpada</i>	34
6.2.4	<i>Građevinski i inertni otpad</i>	35
6.2.5	<i>Sakupljanje specijalnog otpada</i>	35
6.3	Postojeća infrastruktura za upravljanje komunalnim otpadom	35
6.3.1	<i>Deponija</i>	35
6.3.2	<i>Selektivno odlaganje otpada</i>	36
6.3.3	<i>Operateri i firme koje su uključene u selekciju otpada i recikliranje</i>	37
6.4	Finansiranje sistema upravljanja otpadom	77
7	INFORMISANJE JAVNOSTI	41
7.1	Javna svijest, edukacija i komunikacija s javnošću	41
8	TEMELJNA NAČELA I OPŠTI POSTUPCI UPRAVLJANJA OTPADOM	43
8.1	Temeljna načela upravljanja otpadom	43
8.2	Plansko razdoblje	43
8.3	Prioriteti upravljanja otpadom	44
8.4	Osnovna načela upravljanja otpadom	44

9	ANALIZA PROBLEMA, PREPORUKE I ZAKLJUČCI	47
9.1	Analiza problema	47
9.1.1	<i>Institucionalni i pravni problemi</i>	47
9.1.2	<i>Infrastrukturni problemi</i>	47
9.1.3	<i>Deponija i problemi na deponiji</i>	48
9.1.4	<i>Divlje deponije</i>	48
9.1.5	<i>Sortirnica otpada</i>	48
9.1.6	<i>Krađa sirovina</i>	49
9.1.7	<i>Cijena odvoza otpada (finansijski problemi)</i>	50
9.1.8	<i>Pokrivenost odvozom otpada</i>	50
9.1.9	<i>Otpad za koji nije nadležna Opština</i>	51
9.1.10	<i>Javna svijest i rad sa NVO i medijima</i>	51
9.1.11	<i>Rješavanje problema upravljanja otpadom u kolektivnim stambenim objektima</i>	51
9.2	Zaključak	52
10	STRATEŠKI, OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM NA PODRUČJU OPŠTINE ŠEKOVIĆI ZA PERIOD 2020 - 2027	55
11	AKCIONI PLAN	57
12	ANALIZA RIZIKA I MONITORING IMPLEMENTACIJE	63
12.1	Analiza rizika	63
12.2	Monitoring implementacije.....	63

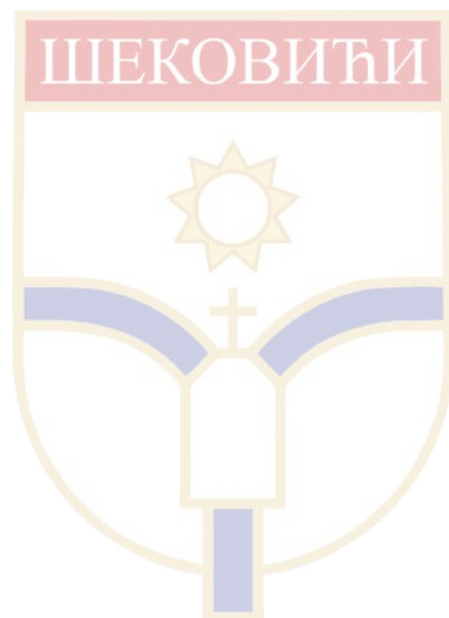
POPIS TABELA

<i>Tabela 1. Broj stanovnika u domaćinstvima po naseljenim mjestima</i>	15
<i>Tabela 2. Proizvođači otpada iz privrede</i>	16
<i>Tabela 3. Prikaz proizvodnje komunalnog otpada po stanovniku u odnosu na Opštinu Šekovići</i>	36
<i>Tabela 4. Prikaz dodjele grant sredstva Opštine Šekovići komunalnom preduzeću</i>	38
<i>Tabela 5. Procjena količina otpada za selekciju na osnovu morfološke strukture deponovanog otpada u 2020. i 2021. godini.</i>	49
<i>Tabela 6. Količine sakupljenog otpada po godinama sa brojem odvoza na deponiju</i>	50

POPIS SLIKA

<i>Slika 1. Geografski položaj Šekovića u širem geografskom kontekstu Bosne i Hercegovine ...</i>	13
<i>Slika 2. Uži centralni gradski dio Šekovića</i>	13
<i>Slika 3. Karta opštine sa mjesnim zajednicama</i>	14
<i>Slika 4. Odnos urbanog i ruralnog dijela opštine</i>	15
<i>Slika 5. Šema organizacione strukture opštine Šekovići</i>	25
<i>Slika 6. Organizaciona šema opštine u vezi upravljanja otpadom</i>	26
<i>Slika 7. Nova oprema za otpad</i>	34
<i>Slika 8. Kontejneri za mješani otpad 1,1m³</i>	34
<i>Slika 9: Kamion SKANIJA sabijač 25 t, Kamion IVECO, nosač kontejnera za kabasti i krupni otpad 10 t</i>	34
<i>Slika 10. Podzemni kontejneri za selekciju otpada</i>	37
<i>Slika 11. Hijerarhija održivog upravljanja otpadom</i>	43

1. UVOD

Sa razvojem tehnologije otpad postaje sve važniji problem. Otpad je zagađivač vazduha, vode i zemljišta. Za ljude, otpad koja se gomila predstavlja opasnost po zdravlje, ne samo time što se pojedine vrste otpada raspadaju, već i zato što predstavlja izvor hrane za glodare i druge prenosiocce zaraznih bolesti. Otpad uzrokuje tzv. ambijentalno zagađenje, jer narušava izgled okoline i širi neprijatan miris.

Zbog toga je potrebno definisati odgovarajući sistem upravljanja otpadom u cilju zaštite životne sredine. Članovima 19. i 20. Zakona o upravljanju otpadom ("Sl. glasnik Republike Srpske" broj: 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21) propisuje da jedinice lokalne samouprave donose opštinske planove upravljanja otpadom, koji mora biti u saglasnosti sa Strategijom upravljanja otpadom Republike Srpske i koje usvajaju skupštine lokalne samouprave. Prije usvajanja navedenog plana u skupštini lokalne zajednice, isti se mora dostaviti Ministarstvu za prostorno planiranje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske na stručnu ocjenu i mišljenje.

Plan upravljanja otpadom je usaglašen sa Republičkim planom upravljanja otpadom 2019-2025. god i Strategijom upravljanja otpadom RS 2017-2026. god.

Opštinski plan upravljanja otpadom, prema članu 21. navedenog zakona, donosi se na period od pet godina. Opštinski plan upravljanja otpadom predstavlja dokument kojim se organizuje proces upravljanja otpadom na nivou opštine. Pored ispunjavanja zakonske obaveze cilj ovog, ali i ostalih lokalnih planova za opštine, je pronalaženje najboljih opcija za upravljanje otpadom. U okviru opštinskog plana upravljanja otpadom biće prikazano trenutno stanje u oblasti upravljanja otpadom, količine, vrste otpada, način sakupljanja, tretiranja i zbrinjavanja otpada. Biće izvršena analiza postojećih kapaciteta za upravljanje otpadom, na osnovu čega će se razmatrati potrebe za unapređenjem.

Svrha izrade plana je dugoročno uspostavljanje održivog sistema za upravljanje otpadom, prije svega na nivou opštine, na način koji ima minimalan štetni uticaj na životnu sredinu i zdravlje sadašnjih i budućih generacija, uz racionalno korištenje resursa i poštovanje savremenih principa upravljanja otpadom, a uz koordinaciono učešće svih subjekata upravljanja otpadom-republičke vlasti, lokalnih vlasti opština učesnica, domaćinstava, privrednih i komercijalnih organizacija, nevladinih institucija, privatnog sektora i naravno svakog pojedinca. To podrazumijeva definisanje najprihvatljivijih modela za postizanje pune kontrole nad svim tokovima otpada od nastajanja, razdvajanja, sakupljanja, transporta, tretmana i deponovanja. Sistem upravljanja treba da obezbijediti smanjenje količine otpada, izdvajanje korisnih komponenti iz otpada i racionalno prikupljanje i odlaganje otpada.

Na opštinskom nivou je najveći dio odgovornosti: od donošenja odluke o izradi plana upravljanja otpadom, utvrđivanja sopstvenih potreba, planiranja adekvatnog i organizovanog sakupljanja otpada u svim naseljenim mjestima opštine, jačanje sopstvenih kapaciteta, institucionalnog, pravnog, organizacionog, kadrovskog osposobljavanja, stalne edukacije sopstvenih građana, do donošenja i usvajanja opštinskog plana upravljanja otpadom kojim definiše ciljeve upravljanja otpadom na svojoj teritoriji.

Sporazumom o pristupanju izradi Opštinskog plana upravljanja otpadom, od 01.03.2021. godine, broj 03-370-120/21, Radnoj grupi je stavljeno u zadatak da, u saradnji sa nevladinom organizacijom "Centar za ekologiju i energiju" iz Tuzle kao konsultantom, nadležnim organima uprave i predstavnicima privrednih organizacija i udruženja koja se bave pitanjima zaštite životne sredine, pripremi Plan i dostavi Skupštini opštine na usvajanje.

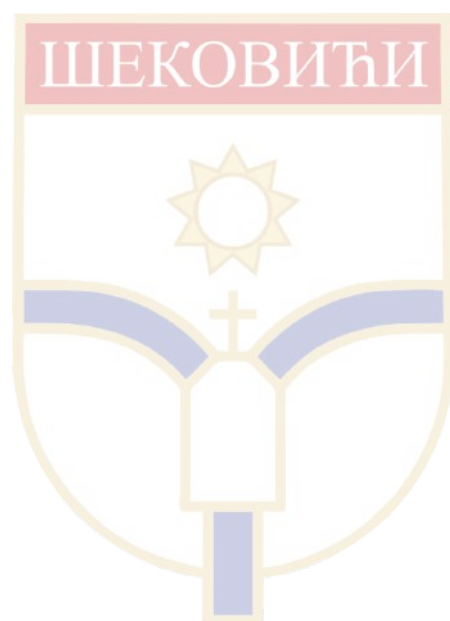
Plan upravljanja otpadom ima za cilj da obezbijedi:

- zaštitu i unapređenje životne sredine,
- zaštitu zdravlja ljudi i održivi razvoj,
- kontrolisano korišćenje prirodnih bogatstava.

Opštinski planom će biti omogućeno da se:

- stekne potpuni uvid u sadašnju situaciju u upravljanju otpadom u opštini,
- definišu ciljevi u upravljanju otpadom na nivou opštine u skladu sa domaćim i EU zakonodavstvom,
- definiše optimalni sistem za upravljanje otpadom,
- definiše metod i optimalni rokovi za implementaciju plana,
- definiše ukupna finansijska ulaganja kao i finansijska ulaganja za prioritetne dijelove plana koje je neophodno odmah implementirati.

OSNOVNI PODACI O OPŠTINI, BROJU
DOMAĆINSTAVA I PRIVREDNIH SUBJEKATA
UKLJUČENIH U ODVOZ OTPADA

2. OSNOVNI PODACI O OPŠTINI I BROJU DOMAĆINSTAVA I PRIVREDNIH SUBJEKATA UKLJUČENIH U ODVOZ OTPADA

2.1. OPŠTE KARAKTERISTIKE PODRUČJA OPŠTINE

Opština Šekovići se nalazi u sjeveroistočnoj Bosni i Hercegovini, entitetski pripada Republici Srpskoj. Opština Šekovići se uglavnom poklapa sa teritorijom Donjeg Birča i ima površinu od 232 km². Prije rata površina je iznosila 195 km², međutim nakon potpisivanja Dejtonskog sporazuma, opštini su dodata nenaseljena mjesta Majdan i Lukići, koji su prije rata pripadali opštini Kladanj.

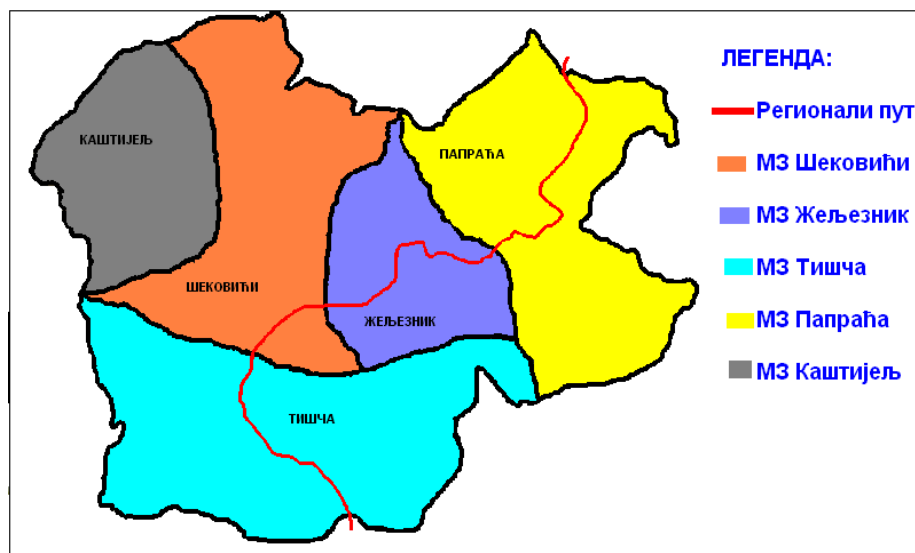
Slika 1: Geografski položaj Šekovića u širem geografskom kontekstu Bosne i Hercegovine

Opština na zapadu graniči sa opštinama Kladanj, Živinice i Kalesija, na sjeveru sa opštinama Osmaci, a na istoku i jugu sa opštinama Zvornik i Vlasenica. Geografski, opština je djelimično okružena gorjem čija je visina i do 1.060 m. Glavna naselja su grad Šekovići i mjesne zajednice Paprača i Tišča, i one se nalaze pored regionalnog puta Donje Caparde-Šekovići-Vlasenica. Centralni dio opštine je novijeg datuma; fizionomiju varoši Šekovići su počeli dobijati tek poslije drugog Svjetskog rata. Od većih centara koji se nalaze u blizini naše opštine su Tuzla /50km/, Zvornik /40km/. Pored toga u relativnoj blizini se nalazi i Sarajevo /100km/.

Slika 2. Uži centralni gradski dio Šekovića

Na području opštine Šekovići danas postoji pet mjesnih zajednica i to: Šekovići, Tišča, Papraća, Željeznik i Kaštijelj, dok je ukupan broj naseljenih mjesta na području opštine 41. Iz razloga razuđenosti teritorije opštine kao i konfiguracije terena, cijelo područje nije u potpunosti obuhvaćeno sa odvozom otpada. Najveći problem je u ruralnom području.

Slika 3. Karta opštine sa mjesnim zajednicama

Naseljena mjesta su uglavnom planinsko-brdska, sa malo više izraženom brdskom komponentom, ali ne u velikoj mjeri da se ne bi moglo vršiti prikupljanje otpada obzirom da postoje pristupni putevi. Lokalna makadamska mreža puteva obezbjeđuje dobru i nesmetanu komunikaciju u skoro svim dijelovima opštine kao i naselja međusobno. Uz preduslov adekvatnog održavanja putne infrastrukture u zimskom periodu moguće je vršiti sakupljanje i odvoz otpada u većini naseljenih mjesta.

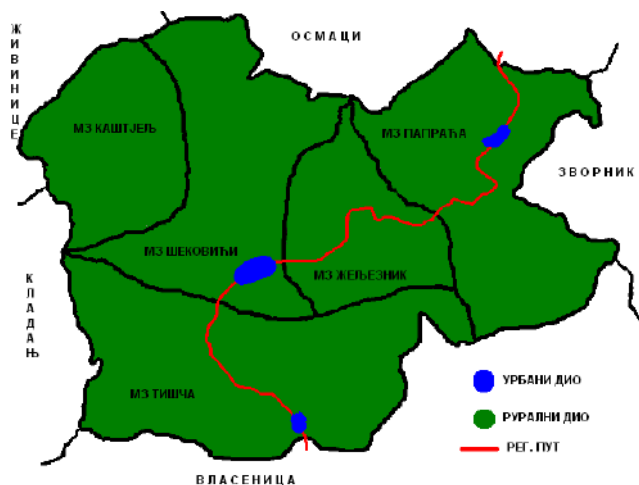
Urbani dio opštine je kompletno pokriven servisom sakupljanja i odvoza komunalnog otpada, dok su MZ Tišča, Šekovići, Papraća i Željeznik djelimično pokrivena odvozom otpada, a područje MZ Kaštijelj nije pokriveno odvozom otpada. Kao razlog ne odvoženja otpada iz dijelova ruralnih naselja je nedovoljna opremljenost komunalnog preduzeća sa adekvatnim tovarnim motornim vozilima i posudama za odlaganje otpada.

Međutim, postoje i dijelovi teritorije opštine Šekovići gdje je zbog nepovoljne putne infrastrukture, a naročito u zimskim uslovima manja mogućnost za odvoz i sakupljanje komunalnog čvrstog otpada, a tu spadaju sela Bobari, Akmačići, Čanići, Selište, Raševo, Majdan i Lukići, Zupci.

Putna mreža na teritoriji opštine Šekovići je pretežno makadamskog karaktera dok je mali dio (oko 5%) asfaltnog tipa. Putni pravci se održavaju od strane opštine prema programu održavanja lokalnih i nekategorisanih puteva. Pristupni putevi imaju odgovarajuće karakteristike kojim se mogu kretati teretna motorna vozila srednje nosivosti. S obzirom na oblik naseljenih područja mogu se vršiti različiti oblici sakupljanja otpada. Za pojedina mjesta može se koristiti sistem sakupljanja „od vrata do vrata“ dok se za druga može koristiti sistem postavljanja kontejnera na pogodnim uređenim lokacijama u koje bi mještani odlagali otpad.

2.2. ODNOS RURALNOG I URBANOG DIJELA OPŠTINE I BROJ KORISNIKA

Kako je ranije istaknuto opština Šekovići zauzima površinu od 225 km² gdje dominira teritorijalni kompleks sa ruralnim karakteristikama. Prema NUTS (Nomenclature des Unites Territoriales Statistiques) nomenklaturi teritorija opštine smatra se ruralnim područjem sa 50% stanovništva u ruralnom dijelu. Urbano područje opštine čini centralni dio naselja Šekovići, jer za isti postoji urbanistički plan, kao i centralna naselja MZ Tišča i MZ Papraća, jer je koncentracija stanovništva na tim lokalitetima veća od 150 stanovnika po km².

Slika 4: Odnos urbanog i ruralnog dijela opštine

Opština Šekovići trenutno ima 6761 stanovnik, dok po popisu iz 2013. godine, koji u mnogome ne oslikava realno stanje, ima 7.771 stanovnik, koji su raspoređeni u 41 naseljeno mjesto. Najveća koncentracija stanovništva je u naseljenim mjestima kroz koje prolazi regionalni put R-455 Caparde-Tišča, a to su: Centar, Sučani, Tišča, Jakovice, Željeznik, Papraća i Zidonje. Treba napomenuti da j to i glavna trasa sakupljanja otpada od ovlaštenog preduzeća koje preuzima otpad. Na sljedećoj tabeli prikazan je broj stanovnika po naseljenim mjestima kao i pokrivenost sa uslugom odvoženja otpada. Sa domaćinstvima koja koriste usluge odvoza otpada nadležno preduzeće zaključuje ugovor shodno broju članova domaćinstva.

Tabela 1. Broj stanovnika u domaćinstvima po naseljenim mjestima

NAZIV MJESNE ZAJEDNICE	NASELJENA MJESTA	PROCJENA BROJA STANOVNIKA	BROJ DOMAĆINSTAVA	DA LI KORISTI USLUGE
ŠEKOVIĆI	Akmačići	20	12	ne
	Čanići	50	24	ne
	Markovići	54	28	ne
	Petrovići	33	13	ne
	Potpola	24	11	ne
	Sučani	502	120	da 100 %
	Centar	2460	586	da 100%
	Raševo	20	9	ne
	Tepen	50	14	ne

NAZIV MJESNE ZAJEDNICE	NASELJENA MJESTA	PROCJENA BROJA STANOVNIKA	BROJ DOMAĆINSTAVA	DA LI KORISTI USLUGE
PAPRAĆA	Papraća	256	77	da 100%
	Vidakovići	50	18	ne
	Korijen	130	51	ne
	Aščerići	120	39	ne
	Zidonje	227	107	da 80 %
	Kalabače	80	35	ne
	Velika Njiva	312	122	da 25%
TIŠČA	Tišča	220	66	da 100%
	Bobari	10	11	ne
	Plazače	40	13	ne
	Jakovice	50	26	da 90%
	Strmica	115	46	ne
	Trnovo	200	54	ne
	Tupanari	80	29	ne
	Vrelo	110	38	ne
	Milovanovići	40	13	ne
	Dubačkići	20	7	ne
	Stupari	70	22	ne
	Stanimirovići	20	10	ne
	Mijići	10	8	ne
	Betanj	90	48	ne
KAŠTJELJ	Majdan	19	11	ne
	Javor	190	90	ne
	Kaštijelj	180	89	ne
	Bijelo Polje	50	33	ne
	Lukići	10	9	ne
ŽELJEZNIK	Selište	12	10	ne
	Željeznik	531	142	da 90 %
	Udbina	35	12	ne
	Zupci	30	13	ne
	Dobrići	61	25	da 20%
	Pobedarje	80	38	ne
	UKUPNO	6761	2129	

U nastavku je dat pregled proizvođača otpada iz privrede kao i vrstu otpada koju proizvode.

Tabela 2. Proizvođači otpada iz privrede

Br.	Proizvođač	Broj subjekata	Vrste otpada	Operator koji preuzima otpad
1.	MESARA "JEZDIĆ" MESARA „FRUKTA-TRADE“ MARKET	3	02 02 Otpad od pripremanja i prerade mesa, ribe i drugih namirnica i životinjskog porijekla. 15 01 Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad) skupljani	

Br.	Proizvođač	Broj subjekata	Vrste otpada	Operator koji preuzima otpad
	„KORT“ MESARA „ZVORNIČANKA“		20 03 ostali komunalni otpad (20 03 01 miješani komunalni otpad, 20 03 07 krupni otpad, 20 03 99 komunalni otpad koji nije specificiran na drugi način)	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
2.	PRAONICA I VULKANIZER "DRAGIĆ 3" „MILE“ AUTOMEHANIČARSKE RADNJE: "MILE" "SIKIMIĆ" "VASIĆ“	2 3	12 01 Otpad od oblikovanja i fizičke i mehaničke obrade metala i plastike 13 01 Otpadna hidraulična ulja 13 02 Otpadna ulja za motore, pogonske uređaje i podmazivanje 13 05 Sadržaj iz odvajača ulje/voda 13 07 Otpad iz tekućih goriva 15 01 Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad) 15 02 Apsorbensi, filterski materijali, materijali za upijanje i zaštitna odjeća 16 01 Stara vozila iz različitih načina prevoza (uključujući necestovna sredstva) i otpad od rastavljanja starih vozila i održavanje vozila (osim 13, 14, 16 06 i 16 08) 16 06 Baterije i akumulatori 20 01 Odvojeno skupljeni sastojci (osim 15 01) (20 01 10 odjeća, 20 01 26* ulja i masti koji nisu navedeni pod 20 01 25, 20 01 30 sredstva za pranje koja nisu navedeni pod 20 01 29, baterije i akumulatori obuhvaćeni pod 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže ove baterije, 20 01 34 baterije i akumulatori koji nisu navedeni pod 20 01 33)	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
3.	DRVNA INDUSTRIJA: "FOD" "MILIĆ PELET" "MAGIRADO" ŠG "BIRAČ" D.O.O „DRINJAČA“	5	020107 Otpadi od eksploatacije šuma 03 Otpadi od prerade drveta i proizvodnje papira, kartona, pulpe, panela i namještaja 03 01 otpadi od prerade drveta i proizvodnje panela i namještaja, 03 02 otpadi od zaštite drveta, 03 03 otpadi od proizvodnje i prerade pulpe, papira i kartona), 030301 Otpad iz kore i drveta 030104* Piljevine, iverje, strugotine, drvo, medijapan i furnir koji sadrži opasne supstance 100103 Leteći pepeo treseta i sirovog drveta	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići

Br.	Proizvođač	Broj subjekata	Vrste otpada	Operator koji preuzima otpad
4.	UGOSTITELJSKE RADNJE	17	0202 Otpadi od pripreme i obrade mesa, ribe i druge hrane životinjskog porijekla 020201 Muljevi od pranja i čišćenja 020202 Otpad od životinjskog tkiva 020203 Materijali nepodobni za jelo ili obradu 020301 Muljevi od pranja, čišćenja, ljuštenja, centrifugiranja i separacije 020302 Otpadi od konzervansa 20 01 25 Jestiva ulja i masti 020304 Materijali nepodobni za jelo ili obradu 020399 Otpadi koji nisu drugačije specifikovani 15 01 Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad) 150101 Papirna i kartonska ambalaža 150102 Plastična ambalaža 150107 Staklena ambalaža 20 01 30 Deterdženti drugačiji od onih navedenih u 20 01 29	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
5.	VETERINARSKA STANICA	1	150101 Papirna i kartonska ambalaža 150102 Plastična ambalaža 150107 Staklena ambalaža 020102 Otpad od životinjskog tkiva	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
6.	ZANATSKE I TRGOVINSKE RADNJE APOTEKA BANKE	25 1 2	15 01 Ambalaža (uključujući odvojeno skupljani komunalni ambalažni otpad) 150101 Papirna i kartonska ambalaža 150102 Plastična ambalaža 150103 Drvena ambalaža 150107 Staklena ambalaža	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
7.	KONFEKCIJA „MAJA“ Tekstilna industrija	1	150101 Papirna i kartonska ambalaža 150102 Plastična ambalaža 150107 Staklena ambalaža 20 01 11 Tekstil	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
8.	BENZINSKA PUMPA	1	50101 Papirna i kartonska ambalaža 150102 Plastična ambalaža 150107 Staklena ambalaža 150203 Apsorbenti, materijali za filtere, krpe za brisanje i zaštitna odjeća drugačiji od onih navedenih u 150202 Otpadno ulja, mulj iz sep.i sl	Komunalno preduzeće „Komunalac“ d.o.o Šekovići
9.	Fabrika kartonske ambalaže „AURO-PAK“	1	50101 Papirna i kartonska ambalaža	Komunalno preduzeće „Komunalac“ doo Šekovići

2.3. PROIZVOĐAČI OTPADA-JAVNE USTANOVE

U nastavku su navedene javne ustanove koje proizvode otpad, a imaju ugovor sa davaocem komunalnih usluga o sakupljanju i odvozu komunalnog otpada (komunalnim preduzećem).

- O.Š. "Jovan Dučić"
- O.Š. Tišča
- O.Š. Papraća
- S.Š. "Petar Petrović Njegoš"
- Dom kulture
- Dom zdravlja "Sveti Sava"-Šekovići
- Stanica javne bezbjednosti
- Opština Šekovići
- SO-E Šekovići, mjesni ured Papraća
- Narodna biblioteka
- Obdanište
- Republičke ustanove (Fond PIO, Fond Dječije zaštite, Fond zdravstvenog osiguranja, Poreska uprava RS, APIF)
- Razna udruženja građana.

PRAVNI OKVIR U OBLASTI
UPRAVLJANJA OTPADOM

3. PRAVNI OKVIR U OBLASTI UPRAVLJANJA OTPADOM

3.1. ZAKONSKA REGULATIVA

Svaka zemlja na putu ka EU svoj pravni okvir na planu regulacije upravljanja otpadom ako želi postati članicom evropske zajednice naroda, postepeno postavlja u zadatak usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske Unije. Okvirna direktiva 2008/98/EC o otpadu i Direktiva 91/689/EEC o opasnom otpadu predstavljaju osnovu za uspostavljanje i uređenje sistema upravljanja otpadom. Iz njih proizilaze dvije grupe direktiva od kojih se prva bavi posebnim vrstama otpada, a druga uslovima za rad i radom objekata za odlaganje otpada. Posebno se izdvajaju propisi o prevozu otpada u samoj i van Evropske Unije (npr. Uredba 1013/2006/EC o nadzoru i kontroli prekograničnog kretanja otpada u i iz Evropske Unije, dopunjena Uredbom 308/2009/EC i Uredba 967/2009/EEC o transportu, uvozu i izvozu neopasnog otpada u ne- OECD zemlje).

Pored ovih direktiva značajne su i dvije izmjene Direktiva i to:

Direktiva (EU) 2018/850 Evropskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada (Tekst značajan za EGP).

Direktiva (EU) 2018/851 Evropskog Parlamenta i Vjeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu.

3.1.1. Osnovni propisi vezani za upravljanje otpadom

Osnovni propisi upravljanja otpadom koji su na snazi u Republici Srpskoj su:

Zakon o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 71/12, 79/15 i 70/20) – ovim zakonom uređuju se zaštita životne sredine radi njenog očuvanja, smanjenja rizika po život i zdravlje ljudi, te osiguranja i poboljšanja kvaliteta života, zaštita svih elemenata životne sredine, informisanje i pristup informacijama u oblasti zaštite životne sredine, planiranje i zaštita životne sredine, strateška procjena uticaja i procjena uticaja na životnu sredinu, postupak izdavanja ekoloških dozvola i sprečavanje nesreća velikih razmjera, sistem eko-označavanja i upravljanje zaštitom životne sredine, finansiranje aktivnosti u vezi sa životnom sredinom, odgovornost za štetu nanесenu životnoj sredini, kao i prava i obaveze pravnih i fizičkih lica koja obavljaju djelatnosti utvrđene ovim zakonom.

Zakon o upravljanju otpadom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21) – ovim zakonom uređuju se: vrste i klasifikacija otpada, planiranje upravljanja otpadom, subjekti upravljanja otpadom, odgovornosti i obaveze u upravljanju otpadom, organizovanje upravljanja otpadom, upravljanje posebnim tokovima otpada, postupak izdavanja dozvola, prekogranično kretanje otpada, izvještavanje o otpadu i baza podataka, finansiranje upravljanja otpadom, nadzor, kao i druga pitanja od značaja za upravljanje otpadom. Upravljanje otpadom je djelatnost od opšteg interesa što podrazumijeva sprovođenje propisanih mjera za postupanje sa otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom poslije zatvaranja.

Zakon o komunalnim djelatnostima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/11, 100/17) – ovim zakonom utvrđuju se komunalne djelatnosti od posebnog javnog interesa i način obezbjeđivanja posebnog javnog interesa, organizacija obavljanja komunalnih djelatnosti i način

njihovog finansiranja. Kao komunalne djelatnosti od posebnog javnog interesa, u smislu ovog zakona, smatraju se: proizvodnja i isporuka vode, prečišćavanje i odvođenje otpadnih voda, proizvodnja i isporuka toplotne energije, zbrinjavanje otpada iz stambenih i poslovnih prostora, upravljanje javnim prostorima za parkiranje vozila, održavanje javnih toaleta, upravljanje kablovskim kanalizacijama za komunikacijske kablove i sisteme, tržnička djelatnost, pogrebna djelatnost, dimnjačarska djelatnost, javni prevoz lica u gradskom i prigradskom saobraćaju, čišćenje javnih površina u naseljenim mjestima, održavanje, uređivanje i opremanje javnih zelenih i rekreacionih površina, održavanje javnih saobraćajnih površina u naseljenim mjestima, odvođenje atmosferskih padavina i drugih voda sa javnih površina, javna rasvjeta u naseljenim mjestima i djelatnost zoohigijene.

Zakon o komunalnoj policiji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 28/13) – ovim zakonom uređuje se organizovanje komunalne policije, obavljanje komunalnoinspekcijskog nadzora, nadležnost policije, radnopravni status komunalnog policajca, način i postupak vršenja komunalno-inspekcijskog nadzora, obaveze i ovlašćenja komunalnog policajca, prava i obaveze subjekta nadzora i druga pitanja od značaja za obavljanje komunalno-inspekcijskog nadzora prema važećim propisima na području RS.

Postoji još cijeli niz relevantnih zakona kao npr:

- Zakon o zaštiti prirode („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 20/14),
- Zakon o nacionalnim parkovima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 75/10),
- Zakon o zaštiti vazduha („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 124/11),
- Zakon o vodama („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 50/06, 92/09 i 121/12),
- Zakon o uređenju prostora i građenju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 40/13, 106/15 i 03/16),
- Zakon o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 117/11, 63/14 i 93/16).

3.1.2. Podzakonski akti

- Uredba o odlaganju otpada na deponije („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 36/15),
- Uredba o upravljanju ambalažom i ambalažnim otpadom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 58/18),
- Uredba o listama otpada i dokumentima za prekogranično kretanje otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 86/15),
- Uredba o termičkom tretmanu otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 54/17),
- Pravilnik o obrascu zahtjeva za izdavanje dozvole za skladištenje, tretman i odlaganje otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 18/15),
- Pravilnik o kategorijama, ispitivanju i klasifikaciji otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 19/15, 79/18),
- Pravilnik o obrascu dokumenta o kretanju opasnog otpada i uputstvu za njegovo popunjavanje („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 21/15),
- Pravilnik o sadržini programa mjera sa dinamikom prilagođavanja za rad postojećih deponija („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 41/15),
- Pravilnik o sadržini, načinu vođenja i izgledu registra izdatih dozvola za upravljanje otpadom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 43/15, 14/18),

- Pravilnik o sadržini i izgledu dozvole za upravljanje otpadom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 43/15)
- Pravilnik o načinu skladištenja, pakovanja i obilježavanja opasnog otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 49/15),
- Pravilnik o uslovima i načinu sakupljanja, transporta, skladištenja i tretmana otpada koji se koristi kao sekundarna sirovina ili za dobijanje energije („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 61/15),
- Pravilnik o metodologiji prikupljanja podataka o otpadu i njihovoj evidenciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 71/15),
- Pravilnik o opštoj i posebnoj dokumentaciji koja se podnosi uz zahtjev za izdavanje dozvole za uvoz, izvoz i tranzit otpada („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 5/16),
- Pravilnik o upravljanju otpadom koji sadrži azbest („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 47/18),
- Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadom od titandioksida i mjerama monitoringa životne sredine na lokaciji („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 7/19),
- Pravilnik o načinu i postupku upravljanja otpadom od dugotrajnih organskih zagađujućih materija („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 32/19),
- Pravilnik o postupanju sa uređajima i otpadom koji sadrže polihlorovana jedinjenja („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 51/19).

3.1.3. Opštinski propisi

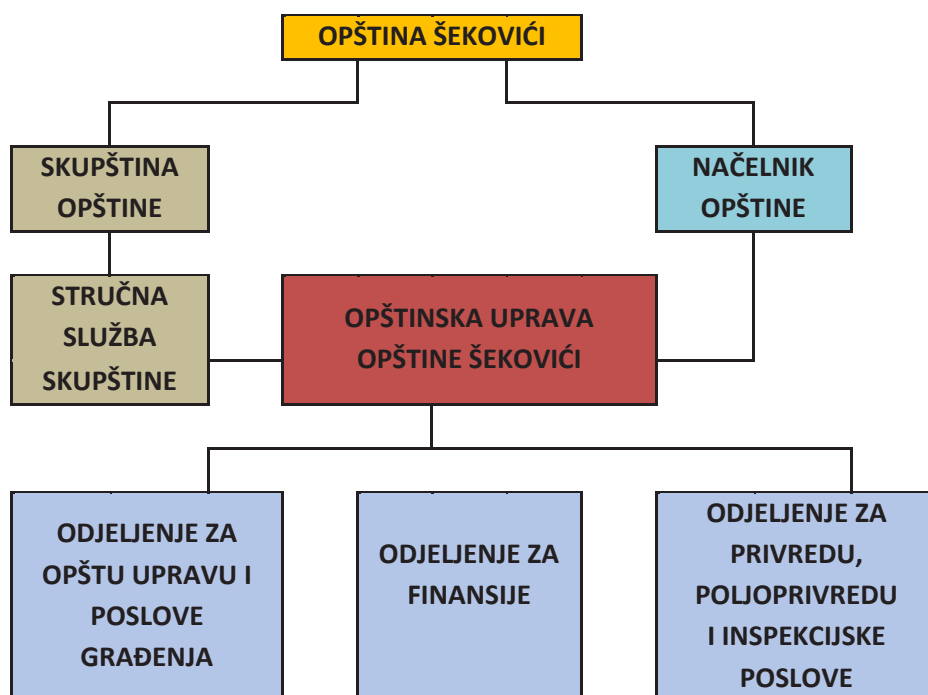
- Odluka o komunalnom redu na području opštine Šekovići („Službeni glasnik Opštine Šekovići“, broj:7/15),
- Odluka o tretmanu otpada na području opštine Šekovići („Službeni glasnik Opštine Šekovići“, broj:11/14).

INSTITUCIONALNI OKVIR
UPRAVLJANJA OTPADOM

4. INSTITUCIONALNI OKVIR UPRAVLJANJA OTPADOM

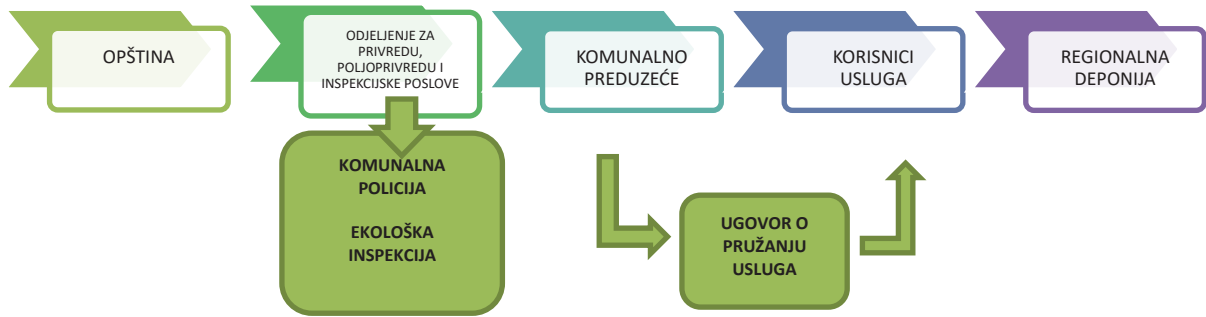
Prema dejtonskom sporazumu, nadležnosti u oblasti zaštite životne sredine i upravljanja otpadom su prenesene na entitetski nivo. U Republici Srpskoj Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju ima generalnu odgovornost za oblast upravljanja otpadom. Prema Zakonu o komunalnim djelatnostima, upravljanje otpadom na operativnom nivou, što podrazumijeva uspostavljanje sistema prikupljanja i zbrinjavanja otpada, je u nadležnosti lokalne zajednice.

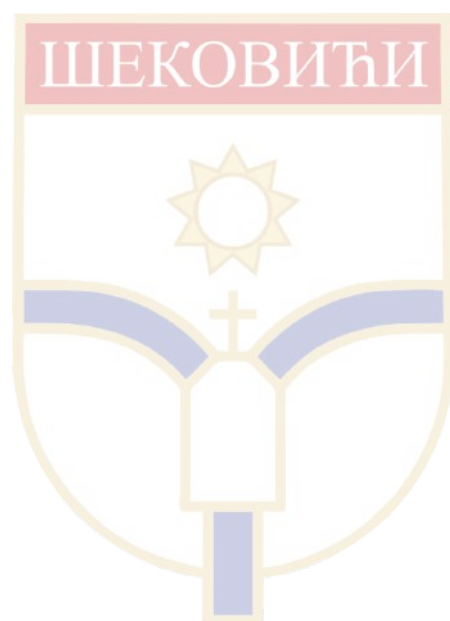
Slika 5. Šema organizacione strukture opštine Šekovići

U opštini Šekovići, oblast organizovanja komunalnih djelatnosti je povjerena Odjeljenju za privredu, poljoprivredu i inspeksijske poslove. U okviru ovog odjeljenja postoje dva službenika, koji obavljaju poslove komunalnog policajca i ekološkog inspektora i koji imaju zakonsko ovlaštenje da kontrolišu odlaganje, sakupljanje i odvoz komunalnog otpada, pri čemu mogu da izriču i novčane sankcije za počiniocce prekršaja. U sistematizaciji radnih mjesta nije predviđen službenik za komunalne djelatnosti, ali okviru navedenog Odjeljenja za opštu upravu i poslove građenja jedno lice obavlja poslove stručnog saradnika za urbanizam, građenje i lokalne puteve pa bi se u skladu sa vrstom poslova koje obavlja ovom licu mogli dodjeliti poslovi iz oblasti komunalnih djelatnosti. Komunalni policajac kontroliše primjenu Zakona o komunalnim djelatnostima, Odluku o komunalnom redu na području opštine Šekovići i Odluku o tretmanu otpada na području opštine Šekovići shodno članu 9. tačka 2. i 3. Zakona o komunalnoj policiji ("Sl. glasnik RS" broj: 28/13), dok ekološki inspektor kontroliše primjenu Zakona o zaštiti životne sredine ("Sl. glasnik RS" broj:71/12, 79/15 i 70/20), Zakon o upravljanju otpadom ("Sl. glasnik RS", br. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21). Nadzor nad provođenjem komunalnog reda propisanog Odlukom o komunalnom redu obavlja komunalni policajac. Komunalni policajac rješenjem naređuje izvršenje određenih rok za njihovo izvršenje, podnosi zahtjev za pokretanje krivičnog, prekršajnog i drugih postupaka, izdaje prekršajne naloge u skladu sa Zakonom i odredbama ove Odluke.

Pravna i fizička lica , kao i lica koja samostalno obavljaju djelatnosti svojim radom dužni su omogućiti komunalnoj policiji nesmetano obavljanje nadzora, a posebno pristup do prostorija, objekata, zemljišta, uređaja i naprava i sl. Do sada je vršeno kažnjavanje fizičkih i pravnih lica koja su nepropisno odlagali komunalni otpad, na mjesta koja za to nisu predviđena a to su: vodotoci i lokaliteti pored saobraćajnica. U opštini ne postoji službenik koji ima u opisu radnog mjesta prikupljanje podataka od važnosti za planiranje, niti postoji službenik koji se bavi informisanjem javnosti u vezi komunalnih pitanja.

Slika 6. Organizaciona šema opštine u vezi upravljanja otpadom

OBAVEZE OPŠTINE KOJE
PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE

5. OBAVEZE OPŠTINE KOJE PROIZILAZE IZ ZAKONSKE REGULATIVE

U skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom, Zakonom o lokalnoj samoupravi i Zakonom o komunalnim djelatnostima jedinica lokalne samouprave je nadležna da u oblasti upravljanja otpadom i zaštite životne sredine:

- priprema i predlaže program razvoja, urbanističke i druge planove,
- donosi lokalni plan upravljanja otpadom, obezbjeđuje uslove i stara se o njegovom sprovođenju,
- definiše lokalnu politiku i usvaja akcione planove za teritoriju opštine,
- donosi odluke i određuje opšte akte iz okvira prava i dužnosti lokalne samouprave,
- uređuje i obezbjeđuje obavljanje i razvoj komunalnih djelatnosti,
- uređuje, obezbjeđuje, organizuje i sprovodi upravljanje komunalnim, odnosno internim i neopasnim otpadom na svojoj teritoriji,
- određuje uslove pod kojima se može koristiti javno i ostalo građevinsko zemljište i svi vidovi poslovnih prostora,
- priprema i implementira investicione projekte,
- stara se o izgradnji, održavanju i korištenju lokalnih puteva i ulica, i drugih javnih objekata koji su pod nadležnošću jedinica lokalnih samouprava,
- stara se o zadovoljavanju određenih potreba građana u oblasti zaštite životne sredine (zaštite vazduha, prirode, životinja, zaštite od buke, inspeksijskog nadzora, finansiranja) i dr,
- neposredno izvršava propise i druga akta, vrši poslove upravnog nadzora, stručne i druge poslove, kao i poslove iz okvira prava i dužnosti Republike koji su zakonom preneseni lokalnoj samoupravi,
- obezbjeđuje finansiranje obavljanja poslova iz svoje nadležnosti, određuje postupak naplate i vrši naplatu lokalnih komunalnih такси uključivši i naplatu usluga u oblasti upravljanja komunalnim, odnosno internim i neopasnim otpadom,
- određuje cijene komunalnih usluga,
- vrši komunalni inspeksijski nadzor i nadzor u oblasti zaštite životne sredine,
- ustanovljava takse i kazne,
- izdaje dozvole između ostalog i za skupljanje i tretman opštinskog i građevinskog otpada, odobrenja i druga akta u skladu sa zakonom o upravljanju otpadom kao i drugim zakonima, vodi evidenciju i podatke dostavlja ministarstvu,
- kontroliše aktivnosti preduzeća sa kojima je ugovorila usluge sakupljanja, transporta i odlaganja opštinskog komunalnog otpada,
- daje mišljenje u postupku izdavanja dozvola ministarstvu,
- vrši nadzor i kontrolu mjera postupanja sa otpadom,
- omogućava informisanje javnosti.

Jedinice lokalne samouprave najčešće se udružuju i vrše podjelu poslova i odgovornosti radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva, planova i programa razvoja u oblasti zaštite lokalne sredine.

Obavljanje komunalnih djelatnosti može se organizovati za dvije ili više jedinica opština, odnosno naselja, pod uslovima utvrđenim zakonom i sporazumom skupština tih opština. Jedinica lokalne samouprave radi ostvarivanja svojih prava i dužnosti i zadovoljavanja potreba lokalnog stanovništva osniva preduzeća, ustanove i druge organizacije koje vrše javnu službu.

POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM
NA PODRUČJU OPŠTINE

6. POSTOJEĆE STANJE UPRAVLJANJA OTPADOM NA PODRUČJU OPŠTINE

6.1. VRSTE I KOLIČINE OTPADA NA PODRUČJU OPĆINE

Prema članu 31, Zakona o upravljanju komunalnim otpadom (Službeni glasnik Republike Srpske, broj 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21), domaćinstva su dužna prikupljati svoj nastali otpad i predati ga komunalnim preduzećima, a opasni otpad predati na određena mjesta za selektivno prikupljanje (centre) ili osobi koja je ovlaštena za pružanje usluga u upravljanju otpadom, u slučaju uvođenja sistema selektivnog prikupljanja otpada.

Kako na području opštine Šekovići nije uspostavljen sistem selektivnog prikupljanja otpada, domaćinstva koja su obuhvaćena uslugom sav svoj proizvedeni otpad (neopasni i opasni) odlažu u posude za kućni otpad čiji sadržaj preuzima i odvozi na Regionalnu sanitarnu deponiju „Crni vrh“, bez ikakvog prethodnog tretmana.

Vrste otpada koje nastaju na području opštine Šekovići su:

- komunalni otpad (otpad iz domaćinstva),
- komercijalni otpad,
- industrijski otpad.

Otpad, koji se sakupi, u sebi sadrži velike količine sekundarnih sirovina koje se mogu koristiti u procesu reciklaže ili kao gorivo. To su sve vrste metala i legura, papira i kartona, plastike, stakla, gume, drveta, tekstila, otpaci biljnog porijekla i slično.

6.1.1. Vrste otpada koji nastaje na području općine

Prema Zakonu o upravljanju otpadom („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 111/13, 106/15, 16/18, 70/20, 63/21 i 65/21),) i važećoj Strategiji upravljanja otpadom Republike Srpske 2017-2026 („Službeni glasnik RS“, br. 29/2010), otpad je svaka materija ili predmet koji vlasnik odbacuje, namjerava ili mora da odbaci.

Vrste otpada u tom smislu su:

Komunalni otpad je otpad iz domaćinstava (kućni otpad), kao i drugi otpad koji je zbog svoje prirode ili sastava sličan otpadu iz domaćinstva. Komunalni otpad u svojoj strukturi sadrži uglavnom plastiku, papir, metale, pepeo od sagorijevanja energenata (drvo) iz domaćinstava, staklo i organski otpad.

Komercijalni otpad je otpad koji nastaje u privrednim subjektima, institucijama i drugim organizacijama, koje se u cjelini ili djelimično bave trgovinom, uslugama, kancelarijskim poslovima, sportom, rekreacijom ili zabavom, osim otpada iz domaćinstva i industrijskog otpada. –

Industrijski otpad je otpad iz bilo koje industrije ili sa lokacije na kojoj se nalazi industrija, osim jalovine i pratećih mineralnih sirovina iz rudnika i kamenoloma. U zavisnosti od opasnih karakteristika koje utiču na zdravlje ljudi i životnu sredinu, otpad može biti:

Neopasan otpad je otpad koji, zbog svoje količine, koncentracije ili fizičke, hemijske i biološke prirode, za razliku od opasnog otpada, ne ugrožava zdravlje ljudi ili životnu sredinu i nema karakteristike opasnog otpada.

Inertan otpad je otpad koji nije podložan bilo kojim fizičkim, hemijskim ili biološkim promjenama; ne rastvara se, ne sagorjeva ili na drugi način fizički ili hemijski reaguje, nije biološki razgrađiv ili ne utiče nepovoljno na druge materije sa kojima dolazi u kontakt na način koji može da dovede do zagađenja životne sredine ili ugrozi zdravlje ljudi; ne poseduje ni jednu od karakteristika opasnog otpada (akutna ili hronična toksičnost, infektivnost, kancerogenost, radioaktivnost, zapaljivost, eksplozivnost); sadržaj zagađujućih materija u njegovom vodenom ekstraktu ne prelazi zakonom propisane vrijednosti.

Opasan otpad je otpad koji po svom porijeklu, sastavu ili koncentraciji opasnih materija može prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi i ima najmanje jednu od opasnih karakteristika (eksplozivnost, zapaljivost, sklonost oksidaciji, organski je peroksid, akutna otrovnost, infektivnost, sklonost koroziji, u kontaktu sa vazduhom oslobađa zapaljive gasove, u kontaktu sa vazduhom ili vodom oslobađa otrovne supstance, sadrži toksične supstance sa odloženim djelovanjem, kao i ekotoksične karakteristike), uključujući i ambalažu u koju je opasan otpad bio ili jeste upakovan.

Jedan od osnovnih preduslova u cilju planiranja i implementacije integralnog sistema upravljanja otpadom na lokalnom nivou, predstavlja poznavanje pouzdanih informacija o količini i sastavu otpada koji se generiše. Ovi podaci predstavljaju osnovu za izradu odgovarajućih planskih dokumenata, kao i za određivanje dugoročnih ciljeva i racionalnog i održivog upravljanja otpadom. Poznavanje relevantnih pokazatelja fizičkih karakteristika otpada, od velikog je značaja za uspješno funkcionisanje svih elemenata sistema upravljanja otpadom.

6.1.2. Količine i sastav otpada koji nastaje na području opštine

Preduzeće koje se bavi sakupljanjem i deponovanjem komunalnog otpada u Šekovićima nema tačne podatke o količina otpada. Kao polazna osnova za proračun količina i troškova uzeli smo količine otpada koje su iz Šekovića otpremljene i deponovane na Regionalnu sanitarnu deponiju „Crni Vrh“. Precizne i tačne podatke o strukturi otpada nemamo, jer se komunalni otpad bez razdvajanja odvozi i odlaže na deponiju.

Količine deponovanog otpada za 2020. godinu na regionalnoj deponiji:

- 896 tona miješanog komunalnog otpada
- 39 tona kabasti otpad (period deponovanja tri mjeseca jul –septembra)
- 8 tona otpada sakupljenog na javnim površina

Svi ostali podaci o količinama i vrstama otpada, koji su potrebni za analizu postojećeg stanja upravljanja otpadom, mogu se dobiti iz dostupnih relevantnih izvora, a to su Republički zavod za statistiku Republike Srpske (u daljem tekstu skraćeno: RZS RS). U cilju obezbjeđivanja novih podataka na osnovu kojih bi se eventualno došlo do nove procjene pojedinačnih stopa produkcije otpada u Opštini Šekovići, u svrhu izrade preciznijih osnova za izradu Plana upravljanja otpadom, neophodno je kreirati upitnike i izvršiti anketiranje ovlašćenih lica o stanju u JLS po pitanju upravljanja otpadom i komunalnim preduzećima koja posluju na našoj teritoriji.

6.1.3. Količine zelenog otpada sa javnih površina koji nastaje na području općine

Službe Opštine Šekovići koje se bave problematikom upravljanja otpadom ne posjeduju podatke o količinama sakupljenog zelenog otpada i njegovog deponovanja. Kako su nepoznanica ukupna zelena površina koju operater obrađuje i sa koje se vrši košenje, sječenje i sakupljanje ne možemo odrediti prosječan obuhvat nastalih količina. Podatci koji se mogu uzeti kao referentni se mogu bazirati na prosječnim količinama otpada koji nastaje na zelenim javnim površinama na osnovu Republičkog zavoda za statistiku Republike Srpske.

6.1.4. Količine specijalnog otpada

Možemo da konstatujemo da morfološka analiza sastava otpada nije rađena te se ne može preciznije govoriti o količinama specijalnog otpad. Takođe, na području opštine ne postoje specijalne kante ili kontejneri koji bi taj otpad odvajali kako bi se vršilo posebno odlaganje i deponovanje po klasifikaciji otpada.

Kao glavne proizvođače specijalnog otpada možemo identifikovati sljedeće privredne subjekte:

1. Benzinska pumpa (Nestro petrol) nema drugog otpada osim komunalnog. Svakako da je neophodno izvršiti pregled i klasifikaciju otpad kod ovakvih korisnika.
2. Dom zdravlja „Sveti Sava“ iz Šekovića i apoteke su potencijalno najveći proizvođači specijalnog – infektivnog i farmaceutskog otpada, a oni ne vrše razvrstavanje istog i njegovo propisno deponovanje.
3. Trgovine i marketi se ne svrstavaju u proizvođače specijalnog otpada ali imaju ambalažni otpad karton ili PVC folija u procijenjenoj godišnjoj količini oko 20 tona.
4. Automehaničarske i vulkanizerske radnje djelimično vrše sortiranje i odlaganje otpadnih ulja, guma, akumulatora u mjerama koje su zakonom propisane. Prevažodno su orijentisani na sakupljanje i predavanje specijalnog otpada regionalnim operatorima sa kojima imaju potpisane ugovore na ekonomskim osnovama.

6.2. POSTOJEĆI KAPACITETI ZA PRIKUPLJANJE I ODVOZ OTPADA

6.2.1. Opremljenost za pružanje usluge prikupljanja otpada

Operater na području Opštine Šekovići JKP „Komunalac“ doo Šekovići trenutno raspolaže sa sljedećim kapacitetima za sakupljanje otpada.

Kontejneri za miješani otpad od 5m³ - 5 komada

Kontejneri za miješani otpad od 7m³ - 3 komada

Kontejneri za miješani otpad od 1,1m³ - 110 komada

Kante za individualane korisnike (kućni otpad) 500 komada

Koševi za PET ambalažu od 1,5m³ - 6 komada

Slika 7. Nova oprema za otpad

Slika 8. Kontejneri za mješani otpad 1,1m³

Slika 9: Kamion SKANIJA sabijač 25 t, Kamion IVECO, nosač kontejnera za kabasti i krupni otpad 10 t

6.2.2. Program odvoza i deponovanja komunalnog otpada na području opštine

JKP „Komunalac“ nema donesen Program odvoza i deponovanja otpada na području opštine Šekovići, iako je u obavezi po postojećoj regulativi. Prikupljanje i odvoza otpada vrši po ustaljenoj šemi, svakim radnim danom od ponedjeljka do petka iz različitih područja. Jednom sedmično se vrši odvoz otpada od individualnih stambenih korisnika, a dva puta sedmično i po potrebi i češće se vrši odvoz otpada od etažnih vlasnika stambenih jedinica, koje se uglavnom nalaze u centralnom djelu naselja Šekovića.

6.2.3. Program odvoza krupnog otpada

Princip odvoza krupnog i kabastog otpada još nije dobio svoj pravni okvir tj. nije uređen posebnim aktom koji bi precizno definisao način prikupljanja, transport, obradu, recikliranje ili deponovanje. Kako je posebna deponija za ovakvu vrstu otpada uspostavljena prije tri mjeseca JKP „Komunalac“ nije pravno regulisao način odvoz, obradu i deponovanje ovog materijala. Za sada ovaj otpad odvozi i deponuje po potrebi korisnika u direktnom telefonskom kontaktu sa JKP a cijena odvoza nastalog otpada je uređena posebnom Odlukom.

6.2.4. Građevinski i inertni otpad

Skupština Opštine Šekovići je u 2021. godini donijela Odluku o određivanju privremene lokacije za odlaganje inertnog otpada („Sl. Glasnik Opštine Šekovići“, broj: 6/21), a zatim i Odluku o dopuni odluke o određivanju privremene lokacije za odlaganje inertnog otpada („Sl. Glasnik Opštine Šekovići“, broj: 10/21) u kojoj je uz inertni otpad dopunom određeno da se na pomenutoj lokaciji može deponovati i krupni kućni otpad i sl.

Obzirom da je ova deponija u funkciji tek oko pola godine do sada je komunalno preduzeće na toj lokaciji odložilo oko 100 m³ građevinskog, inertnog i krupnog otpada. Pravi efekat uspostavljanja ove deponije, kroz smanjenju količina tog otpada, koje su najčešće završavale na nelegalnim deponijama najčešće pored ili u vodotocima, će se pokazati u narednom periodu. Za očekivati je da će broj ilegalnih deponija i količine nelegalno deponovanog otpada znatno smanjiti.

6.2.5. Sakupljanje specijalnog otpada

U ovu vrstu otpada spadaju: opasni otpadi iz domaćinstva, medicinski otpad, otpad životinjskog porijekla, električni i elektronički otpad, otpadna ulja i drugi zauljeni otpad, stara vozila, otpadne gume, otpadne baterije i akumulatori, krupni otpad, građevinski i inertni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda i otpad iz poljoprivrede i šumarstva. Za zbrinjavanje ove vrste otpada odgovorni su oni koji ga stvaraju, a ne lokalne zajednice. Na području opštine Šekovići se stvara određena količina specijalnog otpada, ali se ne znaju njegove tačne količine.

Iako su za specijalne vrste otpada definisani drugi tokovi veliki dio tog otpada iz privrednih subjekata i domaćinstva završava u miješanom otpadu i odlaže se na Regionalnu sanitarnu deponiju „Crni vrh“.

Prema informacijama, koje smo dobili od JZU Dom zdravlja „Sveti Sava“ Šekovići, oni svoj medicinski otpad predaje operateru „Reciklon“ d.o.o. Zenica i u 2021. godini su predali 142 kg raznog medicinskog otpada. Ako znamo koliki promet ova ustanova ima, ako bi ispravno razvrstavali infektivni, farmaceutski, hemijski, ambalažni i ostale vrste specijalnog optada, te količine bi bile puno veće. Slična situacija je vjerovatno i u ostalim ustanovama.

Pojedine trgovine i marketi imaju određene količine ambalažnog kartona, koju preuzimaju operateri, sa kojima maloprodajne trgovine imaju potpisane ugovore. Međutim, najveći marketi na području Opštine Šekovići, market Frukta trejd i Zvorničanka nemaju potpisane ovakve ugovore.

Elektronski i elektronički otpad ostaje pomiješan sa komunalnim otpadom!

6.3. POSTOJEĆA INFRASTRUKTURA ZA UPRAVLJANJE KOMUNALNIM OTPADOM

6.3.1. Deponija

Upravljanje komunalnim otpadom na području opštine Šekovići je u nadležnosti JKP „Komunalac“ d.o.o. Šekovići. Sakupljeni komunalni otpad se deponuje na Regionalnu sanitarnu deponiju Crni Vrh.

Regija koju čine opštine Kalesija, Vlasenica, Bratunac, Srebrenica, Sapna, Šekovići, Milići, Osmaci i grad Zvornik, 2009. godine osnovale su međuopštinsku skupštinu i ušle u II Projekat upravljanja

otpadom. Aktivnosti su otpočele po registraciji Javnog preduzeća Regionalna deponija 03.02 2010. godine koje preuzima na sebe realizaciju projekta izgradnje regionalne sanitarne deponije i njeno upravljanje u radu. Učešće u osnivačkom kapitalu preduzeća određen je na osnovu broja stanovnika i udjeli iznose:

- Grad Zvornik 29 %
- Opština Kalesija 18 %
- Opština Bratunac 12%
- Opština Srebrenica 11 %
- Opština Vlasenica 10 %
- Opština Sapna 7 %
- Opština Milići 5 %
- Opština Šekovići 5 %
- Opština Osmaci 3 %

Količine materijala koji se deponuje u toku godine su izrazito visoke u odnosu na susjedne regije i prosječne količine za područje Republike Srpske.

U 2021. godini je opština Šekovići na pomenutu deponiju odložila 901 tona komunalnog otpada, što je povećanje u odnosu na 2020. godinu za 50 tona. Ovo povećanje je posljedica veće pokrivenosti opštine sa komunalnim kontejnerima, koji su tokom 2021. godine postavljeni na pojedinim rubnim područjima opštine. Cijena deponovane tone otpada na Regionalnoj deponiji je 45,63KM sa PDV-om. Godišnje se na deponiju odveze oko 200 kamiona, prosječna težina deponovanog materijala po kamionu iznosi od 6-7 tona.

Tabela 3. Prikaz proizvodnje komunalnog otpada po stanovniku u odnosu na Opštinu Šekovići

REGIJA	PROIZVODNJA KOMUNALNOG OTPADA (kg/ stanovniku /dan)
Šekovići	1,15
Bjeljina	1,03
Banja Luka	0,95
Prjedor	0,93
Zvornik	0,68
Doboj	0,66
Gacko	0,58
Foča	0,56

6.3.2. Selektivno odlaganje otpada

Trenutno se na području Opštine Šekovići ne vrši selektivno odlaganje otpada osim PET ambalaže koja se odlaže u specijalne koševе koji su postavljeni u centralnom djelu Šekovića. Sav preostali otpad iz domaćinstava i privrednih subjekata završava na deponiji. Jedan mali dio otpada koji se otkrije putem inspekcijских organa se pravnim mjerama prema fizičkim i pravnim licima reguliše da odlože van posuda za odlaganje komunalnog otpad, odnosno, da ga odlože na prihvatljiv način ili unište ukoliko je moguće.

Veliki dio papira, plastične ambalaže, i sličnog otpada bude od strane stanovništva spaljen, što izaziva posredno štetu na ljudsku okolinu i zdravlje stanovništva.

Treba napomenuti i da se jedan dio romskog stanovništva iz susjednih opština bavi sakupljanjem sekundarnih sirovina, te su velike količine raznog otpada odvoze sa područja opštine Šekovići.

Slika 10. Podzemni kontejneri za selekciju otpada

6.3.3. Operateri i firme koje su uključene u selekciju otpada i recikliranje

Na teritoriji opštine Šekovići postoje samo dvije firme koje preuzimaju određene vrste otpada:

1. „Reciklon“ doo Zenica od Javne zdravstvene ustanove Dom zdravlja „Sveti Sava“ Šekovići preuzima razni medicinski otpad.
2. Agrosirovinska radnja „Sara“ Karakaj- Zvornik preuzima iz centra opštine sa nekoliko lokacija i kod osnovne i srednje škole plastičnu PET ambalažu, koju sakuplja putem metalnih kaveza (5 komada) u koje se odlaže PET ambalaža.

Veliki problem za selekciju otpada predstavlja što komunalno preduzeće ne uspijeva da uspostavi sistem za odvajanje, prikupljanje, transport i obradu sekundarnih sirovina.

6.4. FINANSIRANJE SISTEMA UPRAVLJANJA OTPADOM

Sistem finansiranja sakupljanja i odvoza otpada na području Opštine Šekovići zasniva se na budžetskim sredstvima koje se namjenski sukcesivno dodjeljuju operateru JKP Komunalac i sredstvima koja plaćaju građani zasnovanom na broju članova domaćinstava.

Sredstva koje uplaćuju građani po ugovorenoj obavezi nisu dovoljna za pokrivanje kompletnih troškova koji nastaju tokom mjesečnog operativnog plana a oni su :

- troškovi deponovanja otpada po ugovorenim cijenama na regionalnoj deponiji Crni vrh
- troškovi radnih sati za 3 radnika na kamionu sabijaču
- troškovi goriva i maziva za prevoz kamionom
- troškovi registracije, održavanja, i amortizacije kamiona sabijača

Cijena odvoza otpada za domaćinstava se izražava po članu i iznosi 4,12 KM.

Za pravna lica, cijena deponovanja je izražena po m² poslovne površine i to:

- za objekte do 50 m², cijena je 0,60 KM,
- za objekte preko 100 m², cijena je 0,40 KM.

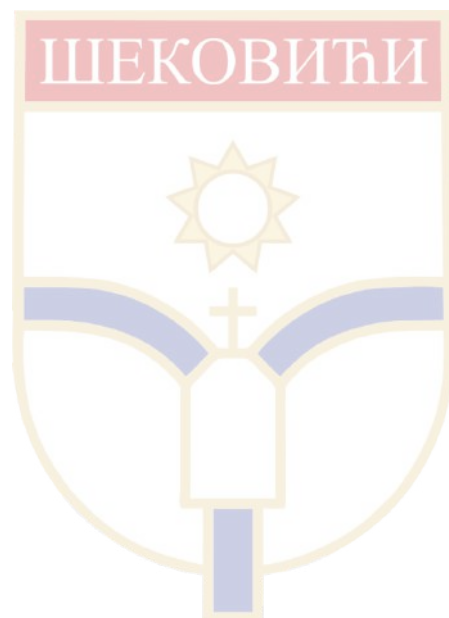
Prihodi Komunalca ostvareni tokom 2020. godine su iznosili 89.422 KM dok je sa druge strane rashod iznosio 107.078 KM što je stvorilo gubitak preduzeća od 17.656 KM.

Najveći dio ovih ostvarenih i nepokrivenih troškova se odnosio na troškove sakupljanja i deponovanja otpada.

Tabela 4. Prikaz dodjele grant sredstva Opštine Šekovići komunalnom preduzeću

Budžetska godina	Iznos realizovanih sredstava (KM)
2019.	9.408
2020.	23.424
2021.	59.121
2022.	66.209

INFORMISANJE JAVNOSTI

7. INFORMISANJE JAVNOSTI

7.1. JAVNA SVIJEŠT, EDUKACIJA I KOMUNIKACIJA S JAVNOŠĆU

Informisanje građana je mjera koja iziskuje relativno male finansijske izdatke, a koji dugoročno donose velike pomake u praktičnoj primjeni. Provođenje akcija informisanja o benefitima koji nastaju usljed primjene mjera i regulative na sistem upravljanja otpadom je najefikasniji na uzrastu koji pohađa školu – đacima. Građani, privredni subjekti i udruženja nemaju dovoljno informacija o ovim i o sličnim aktivnostima koje se dešavaju u organima uprave i javnim preduzećima, a to je zbog toga što sistem informisanja nije dovoljno razvijen kao i zbog toga što građane i privredne subjekte, udruženja i sl. mnoge stvari, dešavanja i pojave ne interesuju dok ih direktno ne pogode. Stoga je potrebno posvetiti posebnu pažnju informisanju javnosti o svim ovim aktivnostima koristeći postojeće i uvesti neke nove načine pružanja informacija i kontinuirano raditi na podizanju svijesti kod svih starosnih kategorija stanovništva. Potrebno je organizovati predavanja, tribine, akcije i kontinuirano raditi na izradi i distribuciji brošura, letaka i sl. Iako ne zahtijeva posebno velika finansijska sredstva, aktivnosti na podizanju javne svijesti kod građana o okolišno prihvatljivom upravljanju otpadom, zahtijeva dosta kreativnosti i uključivanje i angažman širih društvenih struktura i uposlenika na različitim pozicijama u javnom sektoru. U ovaj posao moraju biti uključeni kako zaposlenici JKP „Komunalac“ tako i uposlenici opštine, nastavnici, vaspitači, profesori, lokalni mediji, nevladine organizacije, pa čak i policija i vatrogasci.

Osnovna komponenta bilo kojeg plana upravljanja otpadom je planiranje podizanja javne svijesti i edukacija javnosti. Otpad nastaje kao rezultat ljudskih aktivnosti i svaki pojedinac u lancu njegovog nastanka mora imati saznanja i razumjeti problematiku upravljanja otpadom. Građani vrlo često nisu svjesni koliko neadekvatno odlaganje otpada utiče na zdravlje njih samih. Potrebno je stalno raditi na pitanju podizanja javne svijesti građana i obuhvatiti sva domaćinstva uslugama odvoza otpada. Zato je odgoj i obrazovanje u polju zaštite ekologije nezaobilazan segment svakog integralnog sistema upravljanja otpadom. Jedino kroz uključivanje građanskog društva u sve segmente, integralno upravljanje otpadom može postati efikasno, dostupno i održivo. Edukacija i uključivanje javnosti je težak i dugotrajan proces, ali je neophodan jer javnost treba primjenjivati donesene odluke, a lakše ih prihvata, manje je nezadovoljstvo, a korist je obostrana, ako je javnost uključena.

Edukacija i komunikacija sa javnošću podrazumijeva niz aktivnosti koje se mogu podijeliti na: institucionalno jačanje i edukacija nadležnih opštinskih institucija za donošenje odluka vezanih za upravljanje otpadom, te kvalitetno komuniciranje u procesima odlučivanja, uključivanje građana u procese planiranja i donošenja odluka (javne rasprave), osiguranje kontinuiranog finansiranja i provođenja kampanja iz oblasti upravljanja otpadom, razvoj različitih obrazovnih programa (tribine, okrugli stolovi i radionice), informiranje i educiranje svih aktera (građani, nevladine organizacije i odgojno-obrazovne institucije), primjena različitih komunikacijskih kanala i redovnog informiranja cijele javnosti, angažman spoljnih davaoca usluga.

Veoma je važno tokom rada na podizanju svijesti javnosti, isticati posljedice neadekvatnog odlaganja otpada po životnu sredinu i zdravlje ljudi. Takođe svakako neizostavna je informisanje građanstva o krajnjim ciljevima u upravljanju otpadom a to su cirkularna ekonomija i stvaranje životnog okruženja sa nultom stopom otpada.

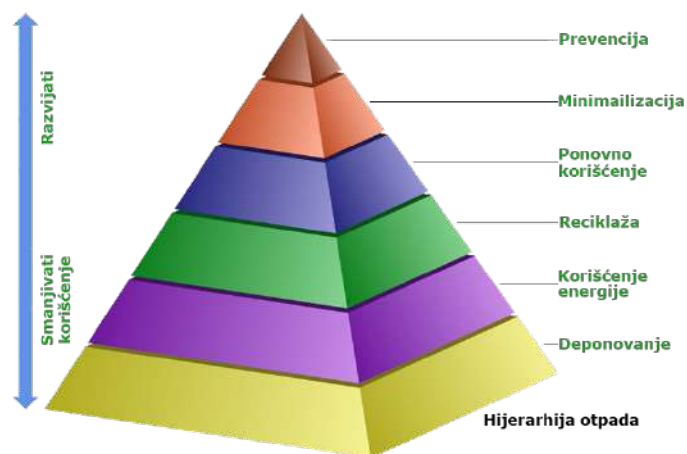
TEMELJNA NAČELA I OPŠTI POSTUPCI
UPRAVLJANJA OTPADOM

8. TEMELJNA NAČELA I OPŠTI POSTUPCI UPRAVLJANJA OTPADOM

8.1. TEMELJNA NAČELA UPRAVLJANJA OTPADOM

Plan upravljanja otpadom odnosi se na uspostavljanje održivog upravljanja otpadom i usvajanja prioriteta u praksi, obuhvata načine postupanja sa otpadom i predlaže aktivnosti koje zainteresovane strane treba da preduzmu da bi se na lokalnom nivou dostigla vizija i ciljevi koji su postavljeni u Strategiji upravljanja otpadom RS. To zahtijeva koordiniranu akciju više različitih učesnika – lokalnih vlasti, domaćinstava, preduzeća, privatnog sektora, nevladinih organizacija i pojedinaca.

Pri tome lokalne vlasti imaju centralnu ulogu u planiranju i stvaranju održivog sistema upravljanja otpadom i mogu biti nositelj niza aktivnosti na poboljšanju trenutnog stanja prikupljanja komunalnog otpada, uvođenja sistema odvojenog prikupljanja otpada, uklanjanja divljih odlagališta, te edukaciji građana i privrednika. Sve ove aktivnosti se moraju provoditi u uskoj saradnji sa JKP „Komunalac“ Šekovići kao nosioca aktivnosti na upravljanju otpadom na području opštine Šekovići. Osnovni cilj Plana je da se kroz pregled postojećih podataka o otpadu ostvare neophodne pretpostavke za dalje unaprjeđenje upravljanja otpadom na području opštine Šekovići, kao i minimizacija uticaja otpada na okoliš i povećanje efikasnosti korištenja resursa na datom prostoru.

Slika 11. Hijerarhija održivog upravljanja otpadom

8.2. PLANSKO RAZDOBLJE

Proces planiranja je periodični proces čija je svrha analiza postignutog i planiranje poboljšanja pojedinih komponenti sistema. Planirane aktivnosti se realiziraju prema utvrđenoj dinamici uz sistematsko praćenje implementacije postavljenih ciljeva.

Plan upravljanja otpadom na području Opštine Šekovići obuhvata razdoblje 2022-2027. godine za koji period će biti definirane aktivnosti na uspostavi i radu integralnog sistema upravljanja čvrstim otpadom.

8.3. PRIORITETI UPRAVLJANJA OTPADOM

Upravljanje otpadom predstavlja provođenje propisanih mjera za postupanje otpadom u okviru sakupljanja, transporta, skladištenja, tretmana, i odlaganja otpada, uključujući i nadzor nad tim aktivnostima i brigu o postrojenjima za upravljanje otpadom poslije zatvaranja.

Radi postizanja cilja i pravovremenog sprečavanja zagađivanja i smanjenja posljedica po zdravlje ljudi i okoliš, upravljanje otpadom, u skladu sa Zakonom o upravljanju otpadom Republike Srpske, vršit će se na način da osigura:

- smanjenje opasnih karakteristika otpada na minimum,
- smanjenje nastalog otpada po količini, posebno uzimajući u obzir tokove otpada,
- tretiranje otpada na način kojim se osigurava povrat sirovinskog materijala iz njega,
- spaljivanja ili odlaganja na deponije na okolišno prihvatljiv način onih vrsta otpada koje ne podliježu povratu komponenti, ponovnoj upotrebi ili proizvodnji energije.

Za utvrđivanja prioritetnog načina postupanja s otpadom potrebno je uzeti u obzir:

- ekološke beneficije,
- tehničku izvodljivost za korištenje najbolje raspoložive tehnologije,
- ekonomsku izvodljivost.

Upravljanje otpadom treba vršiti tako da se preduzmu sve neophodne mjere koje osiguravaju tretman i odlaganje otpada bez ugrožavanja zdravlja ljudi i bez stvaranja štete ili prouzrokovanja značajnog rizika po prirodu, a naročito:

- bez rizika po vode, zrak, tlo, životinje i biljke,
- bez stvaranja smetnji putem buke ili mirisa,
- bez štetnog utjecaja po prirodu ili mjesta koja su od posebnog interesa.

8.4. OSNOVNA NAČELA UPRAVLJANJA OTPADOM

Izrada ovog Plana samo je jedan, ali veoma važan korak, u nizu mjera koje je potrebno sprovesti da bi se riješili problemi i uspostavio sistem upravljanja otpadom koji će povoljno uticati na čitav niz aspekata potrebnih za podizanje standarda života (zaštita okoliša i zdravlja ljudi, poboljšanje ambijentalnih vrijednosti prostora, ekonomski aspekt i dr.). Izrada ovog Plana upravljanja otpadom temelji se na postizanju što većeg stepena usklađenosti sa temeljnim načelima sadržanim u Zakonom o upravljanju otpadom Republike Srpske.

Prevenција: izbjegavanje nastajanja otpada ili smanjivanje količine i štetnosti nastalog otpada kako bi se smanjio rizik po zdravlje ljudi i okoliš i izbjeglo onečišćenje okoliša,

Mjere opreznosti: sprječavanje opasnosti ili štete po okoliš koje uzrokuje otpad,

Odgovornost proizvođača otpada: proizvođač je odgovoran za odabir najprihvatljivijeg okolišnog rješenja prema osobinama proizvoda i tehnologiji proizvodnje, uključujući životni ciklus proizvoda i korištenje najbolje raspoložive tehnologije,

Princip "zagađivač plaća": proizvođač ili vlasnik otpada snosi sve troškove prevencije, tretmana i odlaganja otpada, uključujući brigu nakon upotrebe i monitoring. On je i finansijski odgovoran za

preventivne i sanacijske mjere uslijed šteta po okoliš koje je prouzročio ili će ih najvjerojatnije prouzrokovati,

Blizina: tretman ili odlaganje otpada treba se obavljati u najbližem odgovarajućem postrojenju ili lokaciji, uzimajući u obzir okolišnu i ekonomsku profitabilnost,

Regionalnost: razvitak tretmana otpada i izgradnja objekata za njegovo odlaganje treba se obavljati na način da se zadovolje potreba regije i omogući samoodrživost izgrađenih objekata. Primjena načela regionalnosti zavisi od lokalnih uslova i okolnosti, te podrazumijeva i uključivanje transfer stanica ukoliko postoje značajnije udaljenosti od mjesta nastajanja otpada do izabrane lokacije za deponiju.

Prevenција nastanka otpada je prioritet u djelovanju svakog cjelovitog održivog sistema upravljanja otpadom. Ona se postiže kroz izbjegavanje nastanka otpada. Kako bi se mjere prevencije nastajanja otpada mogle učinkovito provesti, potrebno je kreirati određene preduvjete kojima će se:

Smanjiti proizvodnja otpada i postići bolje iskorištenje i zaštita resursa, Smanjiti količine otpada za odlaganje, Umanjiti rizici od otpada na okoliš i zdravlje ljudi.

Prevenција nastajanja otpada svakako je najpoželjnija metoda za rješavanje problema upravljanja otpadom. Ona podrazumijeva implementaciju mjera kao što su: edukacija i rad s javnošću i promocija principa održive potrošnje i čišće proizvodnje u privredi i uslužnim djelatnostima.

Veoma je važno raditi na smanjenju količina otpada, jer će to rezultirati i smanjivanjem potreba za sakupljanjem, zbrinjavanjem otpada, te smanjivanjem pritisaka na okoliš.

Nastajanje otpada se ne može potpuno spriječiti, međutim, mogu se poduzeti određene aktivnosti na smanjenju količina proizvedenog otpada. Za otpad koji nastane iznimno je važno raditi na njegovom sortiranju i recikliranju.

ANALIZA PROBLEMA, PREPORUKE I ZAKLJUČCI

9. ANALIZA PROBLEMA, PREPORUKE I ZAKLJUČCI

9.1. ANALIZA PROBLEMA

9.1.1. Institucionalni i pravni problemi

Zakonom o lokalnoj samoupravi Republike Srpske, Zakonom o upravljanju otpadom Republike Srpske, Zakonom o komunalnim djelatnostima Republike Srpske, Zakonom o zaštiti životne sredine Republike Srpske, Republičkim planom upravljanja otpadom u Republici Srpskoj za period 2019-2029., Strategijom upravljanja otpadom za period 2017-2026. godine propisana je obaveza jedinica lokalne samouprave vezana za upravljanje komunalnim otpadom. Odlukom o komunalnom redu na području opštine Šekovići i Odlukom o tretmanu komunalnog otpada na području opštine Šekovići utvrđena je obaveza Opštine vezana za sakupljanje, odvoz i upravljanje sakupljenim komunalnim otpadom i vršenja nadzora nad njim, uključujući inspeksijski nadzor iz oblasti komunalni djelatnosti.

Odlukom o osnivanju javnog komunalnog preduzeća, pored ostalih djelatnosti, JKP „Komunalac“ doo Šekovići povjerava se i obavljanje sakupljanja, odvoza i trajnog odlaganja komunalnog otpada na regionalnu sanitarnu deponiju „Crni vrh“. Na osnovu analize strateških dokumenata na nivou entiteta i Opštine evidentno je da se provedbeni planovi dosljedno ne provode, neki dokumenti su istekli, te ih je potrebno ažurirati i donijeti nove. Takođe je važno istaći da je nedovoljno razvijen sistem inspeksijskog nadzor u oblasti otpada, od lokalnog do entitetskog nivoa, te ga je potrebno poboljšati.

Na nivou Opštine Šekovići nije potpuno sprovedena odluka o tretmanu komunalnog otpada, prema kojoj su sva domaćinstva trebala biti uključena u redovan odvoz komunalnog otpada. Trebalo bi planirati da sva naseljena mjesta na području opštine Šekovići do 2029. godine budu obuhvaćena redovnim odvozom komunalnog otpada.

9.1.2. Infrastrukturni problemi

Mnoga sela na području opštine nisu pokrivena odvozom otpada, jer je za veću pokrivenost odvozom otpada neophodno zaposliti dodatnu radnu snagu za utovar otpada i nabaviti adekvatno manje vozilo za sakupljanje i odvoz otpada na regionalnu deponiju. Preduzeće ne posjeduje dovoljan broj posuda za otpad. Poseban problem je nedostatak kanti od 80 do 120 litara, kako bi što više domaćinstava bilo uključeno u odvoz otpada. Poseban problem se javlja kod upotrebe postojećeg „smećara“ za sakupljanje otpada u nepristupačnim i udaljenim dijelovima opštine, zbog velike potrošnje energenata i uskih puteva i velikih dimenzija samog kamiona.

Skupštinskom odlukom je predviđen redovan odvoz kabastog otpada u opštini Škovići. Međutim, komunalno preduzeće još uvijek nije osmislilo i uspostavilo cjelokupan sistem prikupljanja i odvoza kabastog otpada.

Kompletan nadzor nad upravljanjem otpadom provodi se putem jednog komunalnog policajca. Njegovo djelovanje je ograničeno zbog tehničke neopremljenosti, velike površine opštine (oko 240 km²) i velikog broja drugih nadležnosti.

9.1.3. Deponija i problemi na deponiji

Komunalno preduzeće komunalni otpad sa područja opštine Šekovići odvozi na Regionalnu sanitarnu deponiju „Crni vrh“ kod Zvornika. Očekivani vijek trajanja deponije je do 2035. godine, tako da se može reći da opština Šekovići do tada ima riješen problem odlaganja otpada.

Deponovanje otpada se plaća 45,63 KM po toni odloženog otpada. Takođe uspostavom sanitarne deponije su povećani transportni troškovi, zbog odvoza otada na deponiju koja je udaljena 50 km u oba pravca.

Prije uspostave regionalne sanitarne deponije komunalno preduzeće nije imalo ove troškove. Zbog svega ovoga JKP „Komunalac“ tokom 2020. godine od svojih prihoda nije mogao pokriti sve troškove vezane za prikupljanje transport i deponovanje komunalnog otpada. Zbog problema sa održivim poslovanjem firme tokom 2021. uslijedilo je povećanje cijene odvoza po domaćinstvu.

9.1.4. Divlje deponije

S obzirom da je pokrivenost domaćinstava odvozom otpada oko 80% neizbježno je da se preostali otpad koji nije sakupljen i deponovan, pored spaljivanja u individualnim ložištima odlaže na divlje deponije. Trenutno je na teritoriji opštine registrovano 26 divljih deponija, kapaciteta do 10 m³ otpada i to uglavnom u ruralnim i rubnim dijelovima opštine.

Zbog ograničenih sredstava i opreme opština je planirala svake godine da očisti i sanira od 4 do 5 divljih deponija. Zato se mora voditi računa da se nakon toga, na tim ili drugim mjestima, ne stvaraju nove deponije. Planirano je provođenje bolje kontrole na terenu i proširenje redovnog odvoza otpada na sva domaćinstva.

9.1.5. Sortirnica otpada

Na teritoriji opštine Šekovići ne postoje reciklažna dvorišta, centri za reciklažu, niti zelena ostrva. Postojeća infrastruktura ne obezbjeđuje skoro nikakve mogućnosti razdvajanja otpada i iskorištavanje sekundarnih sirovina, te se u narednom periodu trebaju rješavati ovi problemi.

Veoma je važno da se krene sa nabavkom infrastrukture i opreme za selektivno prikupljanje otpada i uvođenjem primarne selekcije otpada na mjestu nastanka.

U tabeli 5. je prikazan pregled morfološke strukture komunalnog otpada u Republici Srpskoj, na osnovu koje možemo zaključiti da bi selekcija pojedinih vrsta otpada za područje Opštine Šekovići mogla biti ekonomski isplativa.

Pored cijene sekundarnih sirovina, ekonomska isplativost se ogleda i u smanjenju troška transporta do deponije i trošak odlaganja tog otpada.

Tabela 5. Procjena količina otpada za selekciju na osnovu morfološke strukture deponovanog otpada u 2020. i 2021. godini.

Vrsta komunalnog otpada	Prosječni maseni udio komponentata u RS (%)	Procjena proizvedenog otpada za Opštinu Šekovići u tonama	
		2020. godini	2021. godini
Drvo	2,83	21,6	25,8
Tekstil	3,84	29,4	35,0
Staklo	4,43	33,7	40,4
Građevinski	4,30	32,8	39,2
Elektronski	0,41	3,1	3,7
PET	3,34	25,5	30,4
Folija	7,10	54,2	64,7
Guma	0,81	6,1	7,3
Plastika	5,92	45,2	54,0
Limenke	1,48	11,3	13,5
Metal	2,18	16,6	19,8
Papir i karton	14,66	112,0	133,7
Životinjski otpad	1,44	11,0	13,1
Organski otpad iz kuhinja i bašta	40,30	308,1	367,6
Ostalo	9,91	75,6	90,4

9.1.6. Krađa sirovina

Obzirom da se trenutno sav prikupljeni otpad odlaže na deponiju bez selekcije, ako dolazi do krađe sirovina, to bi značilo smanjenje količine miješanog otpada, što bi išlo u prilog komunalnom preduzeću, jer bi značilo smanjenje količine otpada, troška za transport i deponovanje. Međutim, ako se želi uvesti primarnu selekciju otpada na izvoru, ovo bi moglo predstavljati problem kod planiranja i provođenja mjera.

Na prostoru opštine Šekovići je primijećeno da postoji određeni broj osoba koje povremeno izdvajaju sekundarne sirovine, a to je najviše metalni otpad (željezo, bakar, aluminijum i sl.) i u manjoj mjeri staklo, papir, karton i plastiku. Može se konstatovati da sekundarne sirovine, koje imaju visoku cijenu, budu odvojene i odvežene u najbliži centar za reciklažu. Promjenom cijena sekundarnih sirovina i ekonomske situacije u državi bi bavljenje prikupljanjem i prodajom sekundarnih sirovina moglo postati interesantnije za građane. Ovakav način odvajanja i prodaje sekundarnih sirovina se može smatrati krađom, jer bi prodaja tih sekundarnih sirovina mogla biti dodatni izvor sredstava za komunalno preduzeće. Međutim, i komunalno preduzeće se treba bolje organizovati i i primarnu selekciju otpada treba prepoznati kao svoju priliku.

U zimskom periodu se može primjetiti da građani u svojim kotlovima i pećima spaljuju papir, karton, plastičnu ambalažu itd. što ima štetne posljedice na zagađenje zraka i trajno uništenje sekundarnih sirovina. Da bi se ova pojava smanjila neophodno je više raditi na edukaciji građana o štetnom uticaju zagađenog zraka na zdravlje i prednostima primarne selekcije otpada.

9.1.7. Cijena odvoza otpada (finansijski problemi)

U opštini Šekovići se cijena odvoza komunalnog otpada za domaćinstva naplaćuje po članu. Trenutno cijenu odvoza otpada iznosi od 3,52KM (4,12KM sa PDV-om) po članu. Odvoz otpada plaća 2201 fizičko lice. Privredni subjekti plaćaju po sistemu korisne površine. Podijeljeni su na one koji imaju do 50 m² i preko 50 m² korisne površine. Trenutno odvoz komunalnog otpada plaća 40 privrednih subjekata. Cijena odvoza otpada za domaćinstva je povećana tokom 2021. godine i to je doprinijelo da se finansijska situacija djelimično popravi ali još uvijek JKP Komunalac nije uspostavilo finansijski održivo poslovanje. Mjesečni prihod od naplate za odvoz i deponovanje otpada od fizičkih lica iznosi 7.744KM, što je na godišnjem nivou za 20.000KM manje od nastalih troškova. Jedan od razloga zašto se povećanjem cijene odvoza otpada nije obezbijedilo održivo poslovanje preduzeća je da se u zadnje vrijeme povećava broj korisnika, koji žive u udaljenim i razuđenim naseljima što povećava vrijeme prikupljanja otpada i trošak transporta. Međutim, ako bi se redovnim odvozom otpada obuhvatila sva domaćinstva, koja bi plaćala odvoz otpada, finansijska situacija u firmi bi se poboljšala.

9.1.8. Pokrivenost odvozom otpada

Trenutna pokrivenost odvozom otpada u Opštini otpadom je oko 80% (u RS je 64%). Republičkim planom upravljanja otpadom (2019-2029. godina), cilj je da do 2029. godine pokrivenost odvozom otpada bude 100%. Kako bi se primakli tom cilju, potrebna je konstantna edukacija stanovništva i bolja tehnička i ljudska opremljenost komunalnog preduzeća. Dodatno je neophodno uraditi dopunu postojeće skupštinske odluke u kojoj bi se predvidjelo obavezno uključivanje svih domaćinstva iz ruralnih dijelova u redovan odvoz otpada.

Tabela 6. Količine sakupljenog otpada po godinama sa brojem odvoza na deponiju

God.	2019			2020			2021		
	Količina prikuplj. otpada (t)	Broj odvoza	Pros. težina (t)	Količina prikuplj. otpada (t)	Broj odvoza	Pros. težina (t)	Količina prikuplj. otpada (t)	Broj odvoza	Prosječna težina (t)
Jan.	39,10	7	5.60	40,10	7	5,73	60,80	8	7,60
Febr.	56,86	8	7.10	50,12	7	7,16	60,91	9	6,77
Mart	63,66	9	7.10	64,02	9	7,12	78,28	10	7,83
April	71,04	9	7.90	71,10	9	7,90	66,48	8	8,31
Maj	75,08	10	7.50	74,50	10	7,45	87,60	11	7,97
Juni	62,56	8	7.80	66,06	9	7,34	91,92	12	7,66
Juli	70,08	9	7.80	75,20	10	7,52	86,99	11	7,91
Avg.	71,00	10	7.10	69,36	9	7,70	88,40	11	8,04
Sept.	69,90	10	6.99	67,41	9	7,49	69,42	9	7,71
Okt.	63,00	9	7.00	71,59	9	7,95	74,56	10	7,46
Nov.	56,32	8	7.00	66,80	9	7,42	75,20	10	7,52
Dec.	58,72	9	6.52	48,30	7	6,90	71,79	9	7,98
UKU-PNO	757,32	106		764,56	104		912,36	118	

9.1.9. Otpad za koji nije nadležna Opština

Opština Šekovići je nadležna samo za sakupljanje i zbrinjavanje komunalnog otpada. Od 2021. godine je počela sa radom i lokalna deponija građevinskog i inertnog otpada. JKP Komunalac uz naknadu vrši dovoz ovih vrsta otpada. Odvoz do 5 m³ građevinskog i inertnog otpada košta 40 KM.

Često se dešava da opasni otpada, kao što je medicinski, hemijski, farmaceutski, klaonički otpad i druge vrste opasnog otpada završe u miješanom otpadu. Uglavnom domaćinstva svoj opasni i elektronski i elektronički otpad odlažu u miješani otpad. Slična situacija je i kod privrednih subjekata. Preuzimanje otpada, za koji JKP Komunalac nije nadležno, nepotrebno povećava troškove prikupljanja, transporta i deponovanja. Zato je neophodno posebnu pažnju posvetiti rješavanju ovog problema i prenošenju odgovornost za upravljanje ovim vrstama otpada na one koji su za to nadležni.

9.1.10. Javna svijest i rad sa NVO i medijima

Svijest stanovništva o važnost uključivanja svih domaćinstava u redovan odvoz komunalnog otpada je na veoma niskom nivou, pogotovo u ruralnim dijelovima opštine. Zahtjevi za uključivanje domaćinstava u redovan odvoz otpada nailazi na otpor i negodovanje. Problem predstavlja i nedostatak lokalnog medija putem koga bi se građani informisali i edukovali. Na području opštine ne postoje NVO koje se bave zaštitom okoline, a resursi ostalih NVO nisu dovoljno iskorišteni ni motivisani za provođenje projekata i akcija na polju zaštite životne sredine i upravljanja otpadom.

Obzirom da savremeni pristup upravljanja otpadom zahtjeva kontinuirano uvođenje novina i stalnu komunikaciju sa građanima, JKP i Opština moraju više pažnje posvetiti odnosu sa javnosti. Informaciju moraju do građana ciljano stizati putem sredstava informisanja, udruženja građana, škola i drugih javnih ustanova. Takođe, potrebno je organizovati predavanja, tribine, akcije i kontinuirano raditi na izradi i distribuciji brošura, letaka, ažuriranju web i facebook stranice i sl.

9.1.11. Rješavanje problema upravljanja otpadom u kolektivnim stambenim objektima

Više izdvojenih i prodanih sekundarnih sirovina i smanjenje količina miješanog otpada bi trebalo da bude cilj opštine Šekovići i JKP Komunalac. Najveće smanjenje količine miješanog otpada bi se moglo postići u kolektivnim stambenim objekata, jer u centru grada na malom području živi veliki broj domaćinstava. To bi se moglo postići edukacijom građana i postavljanjem reciklažnih ostrva za primarnu selekciju otpada ispred zgrada. Dodatno bi trebalo urediti reciklažno dvorište u krugu komunalnog preduzeća u koje bi svi građani i privredni subjekti mogli donijeti i besplatno odložiti svoje sekundarne sirovine. Ovo reciklažno dvorište bi trebalo imati dio gdje će se vršiti dodatno resortirane, baliranje i privremeno skladištenje pokupljenih sekundarnih sirovina.

U budućnosti će se morati težiti uvođenju plaćanja odvoza otpada prema količini. Na taj način će građani biti motivisani da rade na smanjenju količina otpada razdvajanjem otpada i promjenom stila života. Do tada je potrebno naći mogućnost da građane podstaknemo i motivišemo da vršile primarnu selekciju otpada bez direktne finansijske koristi.

Napredak u pogledu rješavanja pitanja upravljanja otpadom zahtjeva udružene napore svih zainteresovanih strana, potrošača, proizvođača, nadležnih institucija, lokalnih udruženja, firmi za reciklažu i otkup otpada, medija itd. Građani, koji su voljni odvajati svoj kućni otpad, mogu to raditi samo ako postoji odgovarajuća infrastruktura i to je minimum koji im treba pružiti.

Hoće li otpad predstavljati problem ili će postati resurs koji donosi materijalnu dobit, zavisi o tome kako njime upravljamo.

9.2. Zaključak

Svaki sistem upravljanja otpadom, pa i ovaj u Opštini Šekovići, ima svojih manjih ili većih nedostataka. Ti nedostaci se mogu analizirati i nadograditi ili temeljno izmijeniti. Postojeći sistem treba unaprijediti i to početi od informisanja javnosti. Podizanje javne svijesti trebalo bi da bude najmanji problem, jer je za finansiranje tih aktivnosti potrebno izdvojiti najmanje finansija. Informisanje javnosti i podizanje nivoa svijesti stanovništva o potrebi upravljanja otpadom i drugim ekološkim problemima se može i mora realizovati. Ta aktivnost se mora provoditi kontinuirano i ona treba biti dio školskog i predškolskog sistema. Ovakve aktivnosti, dugoročno gledano daju najbolje rezultate, jer ekološki savjestan građanin će se uključiti u redovan odvoz otpada, radit će primarnu selekciju otpada, proizvodit će manje miješanog otpada što će imati ekološke i ekonomske efekte.

Međutim, samo informisanost nije dovoljna za uspostavljanje efikasnog sistema upravljanja otpadom. Drugi segment je svakako zakonodavni okvir koji detaljno razrađuje i definiše sve aspekte, obaveze i odgovornosti kako bi sistem funkcionisao.

Treći i najvažniji dio sistema je snažno, dobro opremljeno i funkcionalno komunalno preduzeće, JKP Komunalac, koje će biti u stanju da odgovori svim potrebama i zahtjevima koji su definisani i planirani kroz ovaj dokument. Jačanje kroz kadrovsku strukturu i tehničko osnaživanje mora biti jedan od strateških ciljeva koji donosi vidljive efekte na polju funkcionisanja samog preduzeća, pa tako i upravljanja otpadom.

Treba naglasiti da je veoma važno da se radi na uključivanju svih građana u redovan odvoz otpada i povećanja naplativosti.

Paralelno se treba raditi na motivaciji građana da smanje količine miješanog otpada kroz podizanje njihove svijesti i uvođenje primarne selekcije otpada. U urbanom dijelu opštine, ispred objekata kolektivnog stanovanja se treba raditi na postavljanju "zelenih ostrva" za primarnu selekciju otpada, a u prigradskim mjesnim zajednicama "zelena ostrva" bi trebala biti postavljena na mjestima koja su povoljna za sve građane (npr. pored prostorija MZ, prodavnice, autobuske stanice, ambulante itd). Međutim, da bi građane stvarno motivisali za smanjenje količine miješanog otpada kroz primarnu selekciju, neophodno je uvesti plaćanje odvoza otpada prema količini. Ovo bi podrazumijevalo ukidanje kontejnerskog sistema sakupljanja i povezivanje miješanog otpada sa njegovim vlasnikom, što je svakako predviđeno u evropskim direktivama, i to po principu „zagađivač plaća“.

Ovo je mnogo lakše uraditi u individualnom stanovanju, uvođenjem kanti ili brendiranih vreća određene zapremine, koje bi imale cijenu po volumenu ili postavljanjem čipova na kantama na osnovu kojih bi se očitavala i evidentirala težina otpada.

U kolektivnom stanovanju bi se ovo moglo uvesti uvođenjem brendiranih vreća ili na osnovu naplate odvoza otpada za zgradu na osnovu zapremine kontejnera i podjela troškova na stanare. U ovom slučaju bi kontejneri morali biti sklonjeni sa javne površine. Ovakav proces se dogodio u svim evropskim zemljama.

Svakako da treba raditi na tome da se na jednom pristupačnom mjestu na području opštine uspostavi „centralno reciklažno dvorište“ na koje će svi građani moći dovesti i odložiti sve vrste sekundarnih sirovina.

Ovaj sistem selekcije otpada, iako na prvi pogled komplikovan proces, treba biti uspostavljen i razvijen tokom realizacije ovog plana te primarno krenuti sa njegovim uvođenjem.

Svakako da krajnji cilj treba biti ostvarivanje nulte stope tolerancije za otpad i stvaranje „opštine sa nula otpada“. Ovo iziskuje i velika finansijska ulaganja i sistemska rješenja. Ono što treba naglasiti je da će za postizanje ovih ciljeva dio finansijskih troškova morati snositi i sami građani i to kroz stimulatívni sistem odlaganja otpada.

Svi navedeni ključni elementi sistema moraju biti usklađeni i podržani od nadležnih institucija i to prije svega zakonodavne i izvršne vlasti na lokalnom nivou. Pored lokalne zajednice, ključni akteri su građani i zato mora biti uspostavljen dobar kanal komunikacije sa njima.

STRATEŠKI, OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI
PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM NA PODRUČJU
OPŠTINE OSMACI, ZA PERIOD 2022 – 2027

10. STRATEŠKI, OPERATIVNI CILJEVI I VREMENSKI PLAN ZA UPRAVLJANJE OTPADOM NA PODRUČJU OPŠTINE ŠEKOVIĆI ZA PERIOD 2022 – 2027

Na osnovu prikupljenih informacija o trenutnom stanju vezanom za upravljanje komunalnim otpadom na području Opštine Šekovići i analize prikupljenih informacija stvoreni su uslovi za definisanje strateških ciljeva i mjera koje će doprinijeti značajnom poboljšanju trenutne situacije u upravljanju otpadom na području opštine.

Bez obzira na ograničene resurse opština mora biti nosilac niza aktivnosti vezanih za poboljšanje trenutnog načina prikupljanja, transporta i odlaganja komunalnog otpada, uvođenje sistema odvojenog prikupljanja otpada, uklanjanje divljih odlagališta otpada, te edukacije građana i privrednika. Sve ove aktivnosti se moraju provoditi u uskoj saradnji sa JKP „Komunalac“ Šekovići, kao nosiocem aktivnosti na upravljanju otpadom na području opštine Šekovići. Paralelno sa aktivnostima za koje je opština nadležna potrebno je jačati saradnju sa nadležnim organima na višim nivoima vlasti, definisati uočene probleme te tražiti zajednička rješenja.

Ciljevi upravljanja otpadom za planski period 2022-2027 su usklađeni sa strateškim ciljevima iz Republičkog plana upravljanja otpadom Republike Srpske, a kao dokument višeg reda, sa kojim opštinski planovi upravljanja otpadom trebaju biti usklađeni. Za regiju Zvornika, poštujući uzajamno djelovanje na rješavanju postojećih problema, predviđeni su ciljevi kojim se definišu regionalnost kao i mjere koje se preporučuju za rješavanje istih. Sagledavajući preporuke za JLS: Zvornik, Bratunac, Vlasenica, Milići, Osmaci, Srebrenica, Šekovići, Sapna izdvojeni su ciljevi:

- izgradnja RCUO na lokaciji postojeće regionalne deponije
- izgradnja transfer stanice u opštini
- izgradnja reciklažnih dvorišta u JLS
- odvojeno sakupljanje otpada na mjestu nastajanja
- uspostavljanje zelenih ostrva u JLS
- zatvaranje neuređenih deponija u JLS
- obezbijedivanje 100% pokrivenosti uslugom sakupljanja do 2029.godine.

Sagledavajući preporuke viših nivoa a u skladu sa trenutnim stanjem i postojećim problemima, ovim dokumentom se postavljaju sljedeći strateški ciljevi za planski period:

1. Unapređenje zakonodavnog okvira
2. Unapređenje sistema za sakupljanje i odvoz miješanog otpada
3. Unapređenje infrastrukture za integrisano upravljanje otpadom
4. Uspostavljanje efikasnog i održivog modela finansiranja
5. Podizanje javne svijesti stanovništva o vrijednostima sistemskog upravljanja otpadom
6. Unapređenje monitoringa sistemskog praćenja količina i vrsta otpada

AKCIONI PLAN

11. AKCIONI PLAN

U nastavku se daje Akcioni plan koji se sastoji od mjera i aktivnosti koje je potrebno poduzeti kako bi se dostigli naznačeni ciljevi.

Akcioni plan sadrži set aktivnosti koje se odnose na sljedeće mjere:

1. mjere za revidiranje i uspostavljanje novog pravnog okvira,
2. mjere za unapređenje sistema za prikupljanje i odvoz otpada,
3. mjere za unapređenje infrastrukture za integrisano iskorištavanje otpada,
4. mjere za uspostavljanje efikasnog i održivog modela finansiranja,
5. mjere za podizanje javne svijesti stanovništva o vrijednostima sistemskog upravljanja otpadom i
6. mjere za unapređenje monitoringa sistemskog praćenja količina i vrsta otpada koji nastaje na području opštine.

Neke od predviđenih mjera podrazumijevaju usku saradnju Opštine sa JKP „Komunalac“ Šekovići, sa drugim opštinama i nadležnim ministarstvom. Za implementaciju određenih projekata je potrebno jačati kapacitete JLS, JKP „Komunalac“, mjesnih zajednica i OCD za pisanje projektnih prijedloga i povećanje grant sredstava namijenjenih za projekte iz oblasti komunalne infrastrukture.

STRATEŠKI CILJ 1: Unapređenje zakonodavnog okvira

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Povećanje broja korisnika kroz ugovornu obavezu	2025	Komunalno preuzeće	50.000	Opština, Fond	Broj korisnika
2.	Donošenje nove Odluke o razvrstavanju otpada i tretmanu kabastog i inertnog otpada	2023	Opština	500	Komunalac	Usvojena odluka objavljen u sl. gl.
3.	Donošenje pravilnika za uspostavu deponovanje animalnog otpada	2023-2024	Opština	500	Opština	Usvojen pravilnik i objavljen u sl. gl.
4.	Donošenje Odluke za zbrinjavanje i plaćanje otpada prema količinama nastalog otpada i selkciji otpada	2023–2024	Komunalno preduzeće	500	Komunalno	Usvojena odluka objavljen u sl. gl.
5.	Donošenje pravilnika za pokrivenost rubnih područja opštine sakupljanjem otpada	2023	Opština	500	Opština	Usvojen pravilnik objavljen u sl. gl.

STRATEŠKI CILJ 2: Unapređenje sistema za sakupljanje i odvoz miješanog otpada

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Povećanje kapaciteta za pokrivenost i uključenosti korisnika	2023-2027	Komunalno preduzeće	50.000	Opština, Fond	Broj korisnika
2.	Nabavka malog vozila za sakupljanje otpada	2023-2025	Komunalno preduzeće	50.000	Opština, Komunalno preduz.	Broj nabavljen. vozila
3.	Nabavka kanti za miješani otpad za individualne korisnike od 120 litara / kesa za selektivni otpad	2023-2027	Komunalno preduzeće	10.000/god	Opština, Komunal.	Broj dodjeljenih kanti
4.	Sanacija divljih deponija	2024-2027	Komunalno preduzeće	50.000	Fond Donator	Broj očišćenih lokacija
5.	Postavljanje tipskih korpi za otpad sa javnih površina	2025	Komunalno preduzeće	20.000	Opština, Fond	Uvećan broj korpi za otpad
6.	Osnaživanje kapaciteta komunalnog preduzeća	2025-2027	Komunalno preduzeće	200.000	Opština, Fond, Ministars. Donatori	Broj održanih obuka
7.	Izgradnja novog objekta JKP Komunalac	2025-2027	Komunalno	250.000	Opština, Komunal.	Urađen objekat
8.	Sanacija stare gradske deponije	2025-2027	Opština	1.200.000	Opština Donator	Izveštaj o sanaciji

STRATEŠKI CILJ 3: Unapređenje infrastrukture za integrisano upravljanje otpadom

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Određivanje lokacija za „zelena ostrva“ u gradskom jezgru i njihovo uređenje	2023	Opština	1.000	Opština	Broj uređenih lokacija
2.	Nabavka i postavljanje kontejnera za selekciju otpada ispred zgrada	2023	Komunalno preduzeće	15.000	Opština, Komunal. Fond	Broj uređ. ostrva
3.	Određivanje lokacija za „zelena ostrva“ u prigradskim MZ i nabavka opreme	2025-2027	Komunalno preduzeće	10.000/god	Opština, Komunal. Fond	Broj uređ. ostrva
4.	Uspostava centra za selekciju otpada	2023-2025	Komunalno preduzeće	50.000	Opština, Fond	Broj korisnika

5.	Izgradnja reciklažnog dvorišta	2024- 2027	Opština	100.000	Opština, Fond	Početak rada
6.	Nabavka opreme za sakupljanje i presovanje limenki, papira (baliranje)	2023-2025	Komunalno	15.000/god	Opština, Fond, Komunal.	Broj nabavljenih presa
7.	Određivanje i uređenje lokacije za deponovanje animalnog otpada	2022-2024	Opština	10.000	Opština	Početak rada deponije

STRATEŠKI CILJ 4. Uspostavljanje efikasnog i održivog modela finansiranja

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Smanjenje troškova kroz sistem odvajanja otpada	2023–2027	Komunalno preuzeće	10.000	Opština, Fond	Broj kontejnera za selekciju
2.	Provođenje programa sakupljanja otpada po količinama	2024–2027	Opština	1.000	Opština	Broj korisnika
3.	Uvođenje sistema naplate po težini sakupljenog otpada (sistem kanti i kesa)	2024-2025	Komunalno preduzeće	2.000	Komunal. Opština	Broj korisnika
4.	Uspostavljanje sistema prodaje sekundarnih sirovina	2023-2024	Komunalno preduzeće	1.000	Firme	Evid. O prihodu

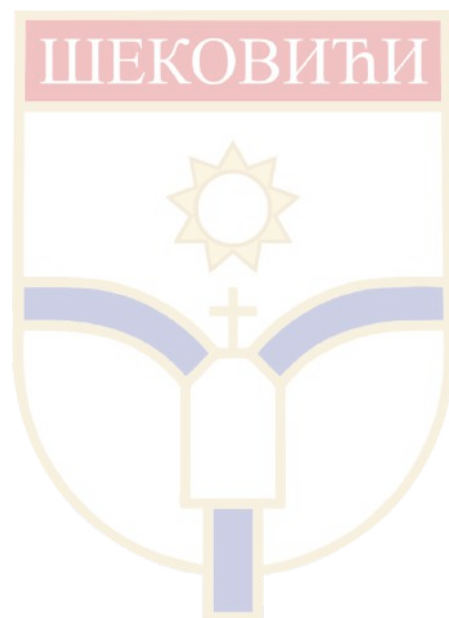
STRATEŠKI CILJ 5: Podizanje javne svijesti stanovništva o vrijednostima sistemskog upravljanja otpadom

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Obuka za radnike komunalnog preuzeća	2024	Komunalno preuzeće	500	Opština, Fond	Broj obučenihradnika
2.	Izrada promotivnog materijal o selektivnom otpadu (letci, brošure, naljepnice, itd)	2023-2027	Opština, komunalno preduzeće	1.000/god	Opština	Broj brošura, letaka itd
3.	Edukacija građana o benefitima selektivnog odlaganja otpada	2024-2027	Opština	500/god	Opština	Broj sastanka/radionica
4.	Obuka građana o kompostiranju	2024-2027	Opština	1.000/god	Opština	Broj održanih obuka
5.	Kampanja za postupanje	2023	Opština	1.000	Opština	Broj

	sa animalnim otpadom					održanih kampanja
6.	Uspostavljanje i redovno ažuriranje internet stranice JKP „Komunalac“	2024-2027	Komunalno preduzeće	500/god	Donator, komunal.	Funkcionalna web stranica

STRATEŠKI CILJ 6: Unapređenje monitoringa i sistemskog praćenja količina i vrsta otpada

Br.	OPIS MJERA	ROK ZA IZVRŠENJE	IZVRŠILAC	POTREBNA SREDSTVA KM	IZVOR SREDSTAVA	INDIKATORI
1.	Osnivanje radne grupe za monitoring	2023	Opština	1.000	Opština, Fond	Broj sastanaka
2.	Osnivanje tima za praćenje količina otpada	2023	Komunalno preuzeće	500	Komunalno, Opština	Rješ. o osnivanju
3.	Izveštavanje po uspostavljenim formama	kontinuirano	Komunalno preduzeće	1.000	Opština	Broj izvještaja
4.	Uspostavljanje softvera za nadzor i praćenje divljih deponija	2025	Opština	5.000	Opština Fond	Broj saniranih deponije

ANALIZA RIZIKA I MONITORING IMPLEMENTACIJE

12. ANALIZA RIZIKA I MONITORING IMPLEMENTACIJE

12.1. ANALIZA RIZIKA

Za realizaciju predviđenih mjera postoje određeni preduslovi kako bi njihova realizacija bila uspješno završena. Međutim, postoje i određena ograničenja i rizici koji mogu dovesti do odlaganja ili neizvršavanja predviđenih aktivnosti u Planu.

Pregled najvažnijih ograničenja i rizika:

- Nedostatak finansijskih sredstava za realizaciju programa mjera predviđenih planom;
- Nedovoljna saradnja nadležnih službi Opštine i JKP "Komunalac";
- Nedostatak stručnog kadra koji bi aplicirao projekte prema organizacijama i fondovima za namicanje eksternih finansijskih sredstava;
- Nepostizanje ekonomske cijene odlaganje otpada ili nepronalaženje sredstava za pokrivanje razlike između trenutne i ekonomske cijene odlaganje otpada;
- Loša naplativost komunalnih usluga;
- Neadekvatno sankcionisanje neplatiša komunalnih usluga;
- Loše provedene kampanje podizanja svijesti građana;
- Nedovoljni ljudski kapaciteti JKP „Komunalac“ za provedene plana i
- Neformiranje ili nedovoljna uključenost Radne grupe za praćenje realizacije plana.

12.2. MONITORING IMPLEMENTACIJE

Monitoring podrazumijeva formiranje tijela u Opštini Šekovići koje će pratiti indikatore i realizaciju plana, na godišnjem nivou.

Praćenje implementacije Opštinskog plana upravljanja otpadom u svim njegovim segmentima, prema utvrđenoj dinamici i rokovima za realizaciju će vršiti imenovana lica ispred:

- ❖ Odjeljenje za stambeno-komunalne poslove ili nadležna Služba za komunalne poslove,
- ❖ Direktor-predstavnik Javnog komunalnog preduzeća Komunalac,
- ❖ Predstavnik udruženja građana,
- ❖ Predstavnik Skupštine opštine Šekovići.

Radnu grupu rješenjem imenuje načelnik opštine na planski period određen planom u roku od 30 dana od usvajanja plana. Prvi osnivački sastanak Radne grupe se planira u roku 30 dana od imenovanja. Imenovana lica mogu operativno postaviti odgovorna lica za učešće u radu Radne grupe, pri čemu se ne isključuje potreba za njihovim prirustvom i učešćem u procesu praćenja i ocjene postignutih ciljeva.

Zadataka Radne grupe je da:

- prikuplja podatke, obrađuje ih, analizira indikatore stanja upravljanja otpadom,
- analizira, ocjenjuje i sumira rezultate završenih aktivnosti u tekućoj godini,
- planira aktivnosti i sredstva za narednu godinu,
- utvrđuje način pristupanja spoljnim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno.

U planskom periodu, Radna grupa će se sastajati najmanje dva puta godišnje i to:

- Prvi radni sastanak će biti organizovan do kraja marta radi evaluacije aktivnosti u prethodnoj godini. Nakon prvog radnog sastanka, Radna grupa priprema Prvi izvještaj o stepenu implementacije plana koji se podnosi Skupštini opštine na prvoj sledećoj sjednici.
- Skupština opštine usvaja ili odbija izvještaj i predlaže korektivne akcije u cilju postizanja efikasnosti i djelotvornosti na implementaciji plana.
- Drugi radni sastanak u mjesecu septembru radi ažuriranja Akcionog plana i planiranja redoslijeda implementacije aktivnosti, sredstava potrebnih za njihovu realizaciju u opštinskom budžetom za narednu godinu i načina pristupanja spoljnim izvorima finansiranja za one projekte za koje je to predviđeno.

Po potrebi grupa može održati dodatne sastanke.

Prema Planu upravljanja otpadom Opštine Šekovići će postizanje navedenih ciljeva pratiti kroz:

- broja domaćinstava i broj građana koji su uključeni u redovan odvoz otpada,
- broj privrednih subjekata koji su uključeni i redovan odvoz otpada,
- broj javnih subjekata koji su uključeni i redovan odvoz otpada,
- stepen naplate (broj domaćinstava ili % koji plaća uslugu od ukupnog broja kojem je pružena usluga),
- količinu prikupljenog miješanog otpada t/god,
- broj divljih deponija,
- broj saniranih divljih deponija,
- broj zelenih ostrva,
- količina izdvojenih sekundarnih sirovina (papira/karton, plastika, staklo, limenke itd.) t/god,
- prihod od prodatih sekundarnih sirovina KM/god,
- rashodi za prikupljanje sekundarnih sirovina KM/god,
- broj akcija na podizanju javne svijesti o značaju uspostavljanja sistema za upravljanje otpadom,
- broj prijava i podnesenih kazni inspekcije i komunalne policije i
- broj riješenih tužbi u odnosu na donesene mjere sankcije.

